



MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid
Jaarverslag 2020

Inhoud

Inleiding	3
Leeswijzer	4
Campagnelijn 1: Kwaliteit van zorg	6
Campagnelijn 2: Kwaliteit van leven	19
Campagnelijn 3: Versterking positie ervaringskennis	31
Campagnelijn 4: Jeugd	39
Onderzoek	44
Coronacrisis en voorbereiding Tweede Kamerverkiezingen	48
Organisatie MIND landelijk Platform Psychische Gezondheid	50
Bijlage 1 Afkortingen	54
Bijlage 2 Bestuur MIND Landelijk Platform	55
Bijlage 3 Lidorganisaties MIND Landelijk Platform	56
Bijlage 4 Regiokamer	57
Bijlage 5 MIND Familie- & Naastenraden	58

Inleiding

Voor u ligt het Jaarverslag 2020 van MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid. De vereniging MIND Landelijk Platform werkt nauw samen met Stichting MIND. Samen vormen wij de MIND-organisatie. Het perspectief van cliënten en naasten is hét uitgangspunt van het beleid van de MIND-organisatie. Door de krachten te bundelen willen wij verschil maken voor de psychische gezondheid in Nederland.¹ Dit doen we vanuit de 'Droom van MIND' die we hebben geformuleerd als uitgangspunt voor ons meerjarenbeleidsplan (MJBP) 2020-2025.

De Droom van MIND:

Wij leven in een samenleving waarin wij psychische gezondheid koesteren, daarin investeren en alles doen om onnodig psychisch leed te voorkomen. Iedereen die nu of in de toekomst te maken heeft met psychisch leed kan rekenen op begrip, ondersteuning en goede zorg.

We hebben daarbij de volgende **missie**: "MIND is een onafhankelijke maatschappelijke organisatie die Nederland psychisch gezonder maakt. MIND is hét aanspreekpunt in Nederland voor maatschappelijke en individuele vragen rond psychische gezondheid en geeft stem aan alle mensen die te maken hebben met psychische problemen." Dit doen we vanuit onze **kernwaarden**: "Wij zetten altijd door. We zijn sociaal en verbindend. We hebben een open mind en onze werkstijl is vernieuwend en ondernemend."

Stichting MIND is een fondsenwervende organisatie die publieksvoorlichting geeft en met onderzoek en innovatie bijdraagt aan een betere geestelijke gezondheid op lange termijn. MIND Korrelatie maakt onderdeel uit van Stichting MIND en geeft anonieme, professionele hulp en ondersteuning bij jaarlijks ca. 20.000 vragen over psychische en psychosociale problemen.

Via de vereniging MIND Landelijk Platform functioneren wij als de landelijke koepel voor de vele honderden grote en kleine organisaties in het land. Binnen de vereniging zijn de landelijke aandoening-gebonden organisaties, als ook een Regiokamer, Kamer Familieraden en Kamer Cliëntenraden vertegenwoordigd. Daarnaast zijn er nog vele formele en informele contacten. Binnen dit netwerk komt de beweging MIND, waar de MIND-organisatie deel van uitmaakt, tot stand.

MIND als beweging wil zeggen dat anderen uitgenodigd zijn om (ook) actief mee te doen. Dat kunnen individuen zijn of organisaties. MIND werkt graag samen met iedereen die zich voor een psychisch gezonde samenleving wil inzetten.

¹ Onze definitie van psychische gezondheid: "Psychische gezondheid is een positieve staat van welbevinden en mentale veerkracht om tegenslagen en sociale en emotionele uitdagingen het hoofd te bieden en op eigen wijze een zinvol maatschappelijk leven te leiden." Bron: MIND MJBP 2020-2025.

Voor alle activiteiten van MIND Landelijk Platform geldt dan ook dat ze niet alleen plaatsvinden in het belang van de lidorganisaties van MIND Landelijk Platform, ze worden ook uitgevoerd in het bredere kader van de doelstellingen van de beweging MIND.

Leeswijzer

Alle activiteiten worden primair uitgevoerd door de lidorganisaties en het bureau van MIND gezamenlijk. Dit kan zowel betekenen dat een lidorganisatie als trekker fungeert met ondersteuning van het bureau, maar ook dat een activiteit door het bureau of een lidorganisatie afzonderlijk wordt uitgevoerd.

Om een helder overzicht te geven van de thema's en activiteiten waar MIND zich in 2020 mee bezig heeft gehouden is een indeling gemaakt in campagnelijnen, speerpunten en overige onderwerpen.

Campagnelijnen

Voor 2020 is een viertal Campagnelijnen benoemd waarbinnen de activiteiten van MIND Landelijk Platform zijn uitgevoerd. Deze indeling maakt duidelijk wat de hoofdthema's zijn waar MIND Landelijk Platform zich sterk voor maakt. Het betreft de volgende vier campagnelijnen, die identiek zijn aan die in 2019:

1. Kwaliteit van zorg
2. Kwaliteit van leven
3. Versterking positie ervaringskennis
4. Jeugd

Speerpunten

Voor een aantal onderwerpen binnen de respectievelijke Campagnelijnen geldt dat deze door de gezamenlijke lidorganisaties van MIND Landelijk Platform als het hart worden gezien van waar we ons in 2020 op wilden profileren, en waar mogelijk ook de agenda wilden bepalen. Op deze punten heeft MIND Landelijk Platform een actieve rol gespeeld en waar mogelijk zelf het voortouw genomen. De aanpak van en de inzet op de speerpunten is in samenspraak met de expertcommissies van MIND Landelijk Platform nader uitgewerkt in concrete actieplannen.

Overige onderwerpen

Naast de speerpunten zijn per campagnelijijn "overige onderwerpen" opgenomen. Deze onderwerpen zijn net als de speerpunten stuk voor stuk van groot belang voor de achterban van MIND. Als gevolg daarvan bestaat de neiging om te veel te willen doen, waardoor de focus en de effectiviteit in het gedrang komt. Daarom geldt voor de overige onderwerpen dat we in tegenstelling tot de speerpunten gedurende het jaar continu de afweging hebben gemaakt of, en zo ja welke, bijdrage en inzet vanuit bureau en lidorganisaties gerechtvaardigd en mogelijk was zonder dat de focus op de speerpunten in gevaar zou komen. Daarom heeft MIND bij sommige van de overige onderwerpen een meer reactieve rol ingenomen en bij sommige activiteiten de aansluiting gezocht met samenwerkingspartners.

Contourennota

Voor de zomer 2020 heeft het ministerie van VWS haar partijen in de zorg om inbreng gevraagd voor de Contourennota die VWS zou schrijven. MIND heeft deze inbreng geleverd, en eind 2019/begin 2020 gereageerd tijdens de consultatieronde en conceptversie van de Contourennota, later genoemd het Zorglandschap.

2020: Corona en voorbereidingen voor de Tweede Kamerverkiezingen

Het afgelopen jaar was in meerdere opzichten een bijzonder jaar. De coronacrisis en de voorbereidingen voor de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021 hebben ook op ons werk hun stempel gedrukt. We hebben daarom een beknopt hoofdstuk aan deze activiteiten gewijd.

Campagnelijn 1: Kwaliteit van zorg

Kernboodschap

Cliënten en hun naasten hebben recht op tijdige beschikbaarheid van kwalitatief goede en veilige GGZ-zorg. De zorg sluit aan op de klachten, wensen en behoeften van de cliënt. De zorg is transparant zodat cliënten en hun naasten goede keuzes kunnen maken in de behandeling en van een zorgaanbieder. De basis voor die kwalitatief goede en veilige GGZ-zorg wordt vastgelegd in kwaliteitsstandaarden.

Outcome: de belangrijkste mijlpalen samengevat

Op het gebied van het **terugdringen van wachtlijsten** hebben we een aantal successen behaald die in onderstaande tabel zijn uitgewerkt. Onze bijdrage heeft ertoe geleid dat de aanpak van de wachtlijsten nu meer op regionaal niveau plaatsvindt waarbij het cliëntperspectief, de 'patientjourney' en een herstelgerichte intake in die aanpak beter worden meegenomen. Mede door onze invloed zijn de transfertafels/-mechanismen geïntroduceerd in de regio waardoor wachtlijsten transparanter worden en patiënten eerder (kunnen) worden doorverwezen naar een aanbieder die wél plek heeft. Tegelijkertijd zien we dat het uiteindelijke doel (terugdringen van wachtlijsten) nog niet in zicht is en zullen we ons hier derhalve voor in blijven spannen.

Wat betreft de **(door-) ontwikkeling van kwaliteitsstandaarden** heeft onze inbreng bij de verschillende werkgroepen ertoe geleid dat zorgstandaarden ook gebaseerd zijn op collectieve ervaringskennis van cliënten en naasten. Onze medewerking bij implementatieplannen heeft ervoor gezorgd dat het *gebruik* van de zorgstandaarden nu ook centraal staat zodat we voorkomen dat deze straks in een lade belanden. Juist het beschikbaar maken van cliëntenversies zal helpen om cliënten en naasten beter en zelfbewuster het gesprek te laten voeren met een behandelaar.

Onze deelname aan het wetgevingstraject rond **suicidepreventie** heeft er mede toe geleid dat dit onderwerp structureel en wettelijk wordt verankerd. Daarnaast heeft ons partnership in de Landelijke Agenda Suicide Preventie (LASP) de gelegenheid geboden om laagdrempelige vormen hulp te realiseren: zo komen er regionale suicidepreventiecentra, krijgen jongeren voorlichting op scholen en krijgen familie en naastbetrokkenen meer steun aangeboden.

Interessant is ook om onze **perspectiefsessies** voor cliënten- en naastenorganisaties en ggz-professionals te noemen: hier hebben de diverse deelnemers (online) veel kennis, inzichten en ervaringskennis opgedaan rond verschillende onderwerpen. Deze sessies werden goed bezocht, zodat de kennisuitwisseling een breed bereik had. Zeker in het huidige 'Corona-tijdperk' was het een manier om toch goed met elkaar in verbinding te blijven staan. De hoge opkomst liet zien dat we hiermee tegemoet kwamen aan een behoefte.

Tot slot benoemen we ons werk op het gebied van de **Wet verplichte ggz**. Door onze inzet - voor en door cliënten en naasten - hebben we ervoor gezorgd dat randvoorwaarden voor de uitvoering van deze wet zijn verbeterd, bijvoorbeeld op het gebied van informatieproducten en het Eigen Plan van Aanpak.

Expertcommissie Kwaliteit van Zorg

De activiteiten onder deze campagnelijn worden bij MIND gemonitord door de expertcommissie Kwaliteit van Zorg. Dit is een expert-raad die is samengesteld vanuit de

brede achterban van MIND en die meedenkt en adviseert ten aanzien van de werkzaamheden die door de lidorganisaties samen met het bureau van MIND worden uitgevoerd.

Uitwerking speerpunten

Speerpunten	Verslag 2020
<i>Terugdringen wachtlijsten in de ggz</i>	
<p>Doel: In 2018 is een actieplan opgesteld samen met GGZ-Nederland en Zorgverzekeraars Nederland om in 2019 de wachtlijsten terug te dringen en ondersteuning te bieden aan mensen die op een wachtlijst staan, dit plan heeft een vervolg gekregen dat doorloopt in 2020. MIND heeft hierin een actieve, kritisch rol die zowel landelijk als regionaal veel inzet vraagt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • MIND heeft actief geparticipeerd in de landelijke stuurgroep wachttijden. We hebben de <i>patient journey</i> ontwikkeld als leidraad voor de aanpak van wachttijden in regio's. • Met de stuurgroep zijn afspraken gemaakt over meer transparantie, de invoering van transfermechanismen in alle regio's en de inzet van versnellers in regio's met de langste wachttijden. • Mede dankzij druk van MIND is de betrokkenheid van VNG/gemeenten, LHV/InEen/huisartsen en SWN/sociaal werkers zowel landelijk als regionaal versterkt. • MIND heeft actief bijgedragen aan de halfjaarlijkse rapportages van de stuurgroep aan de staatssecretaris. • Zowel binnen de stuurgroep als daarbuiten heeft MIND overleg gehad met NZa en IGJ over het versterken van het toezicht bij de aanpak wachttijden • Ten aanzien van doorzettingsmacht is op initiatief van MIND een apart traject gestart voor complexe casuïstiek. Dit heeft in overleg met VWS en andere partners tot de eerste contouren van een regionale doorzettingsmacht geleid. • MIND heeft een netwerk gestart voor uitwisseling en ondersteuning van cliëntvertegenwoordigers in regionale taskforces wachttijden. • MIND heeft de Tweede Kamer en de media veelvuldig benaderd om de problematiek van wachttijden vanuit cliëntperspectief onder de aandacht te brengen. Dit heeft geleid tot toename van de politieke druk, stevige debatten en veel moties. Deze moties zijn nog niet allemaal beantwoord en/of in samenspraak met het veld opgestart of uitgevoerd. • In juni haalde MIND het rapport van de Algemene Rekenkamer aan, waarin de ARK concludeerde dat vooral mensen met complexe aandoeningen (ongeveer 10.000 mensen) veel te lang moeten wachten op zorg (een half jaar tot een jaar) en de treeknormen ruimschoots worden overschreden. • MIND heeft tevens ingezet op het belang van preventie als een van de manieren om de wachtlijst te verkorten. MIND beschikt over een ruim netwerk van lokale, regionale en landelijke lotgenotencontactgroepen en zelfregiecentra. Echter de financiële middelen ontbreken om dit grootschalig uit te rollen. MIND heeft daarom een voorstel gedaan richting het ministerie van VWS over hoe deze vorm van informele zorg er uit zou moeten zien (regionale borging) en gefinancierd kan worden

	(deels Rijk, deels gemeenten, deels verzekeraars) met als goed voorbeeld het 'Duitse model'.
<i>Implementatie en (door)ontwikkeling kwaliteitsstandaarden en indicatoren</i>	
<p>Doel: De door het Akwa ontwikkelde zorgstandaarden vormen de basis voor kwalitatief goede zorg in de ggz waarbij de cliënt centraal staat, rekening houdend met de naasten. Nu de kwaliteitsstandaarden grotendeels zijn ingeschreven in het register van het Zorginstituut is het van groot belang dat ze ook in de praktijk worden gebruikt. MIND wil samen met en binnen Akwa GGz een actieve rol spelen bij de implementatie en (door)ontwikkeling van de kwaliteitsstandaarden en indicatoren, zoals ROM.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • MIND participeert in de kwaliteitsraad en in de raad van toezicht van Akwa GGZ, waarbij we het belang van goede implementatie van de zorgstandaarden blijven benadrukken. • MIND heeft daartoe meegewerkt aan de implementatieplannen van de zorgstandaarden. • Samen met een werkgroep van vertegenwoordigers van de achterban van MIND lezen we actief mee met de stukken en zorgen we voor vertegenwoordiging in de werkgroepen van Akwa GGZ. • Leden van MIND hebben in 2020 deelgenomen aan diverse werkgroepen van Akwa en van beroepsverenigingen die zich bezighouden met het ontwikkelen van kwaliteitsstandaarden, zoals de Generieke Module Dwang en Drang, de Generieke Module Diagnostiek, de zorgstandaard dissociatieve stoornissen en de zorgstandaard psychotrauma- en stressor-gerelateerde stoornissen. • MIND heeft net als in 2019 ook in 2020 in een tripartite werkgroep (met daarin de koepelorganisaties van aanbieders, verzekeraars en cliënten) geparticipeerd om de CQI aan te passen zodat deze weer kan worden uitgevraagd. De CQI vraagt cliënten naar hun ervaringen met de zorg. Onlangs heeft deze tripartite werkgroep het formele verzoek bij het ZiN ingediend om de indicatoren-set op te nemen in het Register, en heeft het ZiN daarop bestuurlijk akkoord gegeven. Dit betekent dat de gegevens in 2021 weer verzameld zullen worden en zullen ingevoerd in het Openbaar Databestand. Daardoor kunnen ze via de websites Zorginzicht (van het ZiN) en via de MIND website "Kiezen in de ggz" worden ontsloten.
<i>Relationele zorg – professionele nabijheid</i>	
<p>Doel: Goede zorg begint met de relatie: pas als de hulpverlener weet aan te sluiten en een relatie tot stand heeft gebracht kan hij bepalen wat voor zorg iemand nodig heeft. De "klik" tussen cliënt, naaste en behandelaar wordt vaak vergeten als het gaat om beschrijven en onderzoeken van kwaliteit van zorg en professionals vinden het moeilijk om relationele zorg in de praktijk te brengen. MIND wil evenals in 2019 samen met cliënten, naasten en professionals activiteiten, waaronder een theaterstuk, (door)ontwikkelen om relationele zorg tot een kritische succesfactor in de zorg te maken.</p>	<p>Het onderwerp professionele nabijheid is meegenomen in het algemene hoofdstuk over de zorgstandaarden. Door met name in te zetten op het implementeren van de zorgstandaarden willen we dit in de praktijk laten landen.</p>

Suïcidepreventie	
<p>Doel: Suïcide is een belangrijke doodsoorzaak. MIND wil daarom ook in 2020 een significante rol blijven spelen in de preventie van suïcide. Daarbij richten we ons ook op de rol van familie en naasten. Binnen de landelijke aanpak voor suïcidepreventie werken we onder meer samen met 113 online en andere partijen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De werkgroep is in 2020 zeer actief geweest. Op basis van de inhoudelijke kennis van de werkgroepleden is een aantal standpunten vastgesteld die fungeren als leidraad voor de werkzaamheden van de werkgroep en voor de belangenbehartiging van MIND op dit onderwerp. • De samenwerking met 113 is sterk geïntensiveerd. MIND is in de periode 2021-2025 een van de partners bij de uitvoering van de Landelijke Agenda suïcidepreventie. MIND is 'trekker' van drie projecten (op het gebied van jeugd, social media-gebruik en familie/naasten) en daarnaast deelnemer in nog een aantal projecten van programma-partners. De uitgewerkte voorstellen van de MIND-projecten zijn inmiddels ingediend bij 113. • Enkele werkgroepleden hebben vanuit hun expertise deelgenomen aan de rondetafelbijeenkomst georganiseerd door het Kamerlid Voordewind (CU) samen met 113 om suïcidepreventie wettelijk te verankeren. De werkgroep heeft daartoe ook schriftelijk input geleverd. • MIND heeft actief deelgenomen aan de initiatiefgroep 'Zero suïcide' van de Nederlandse ggz, waarin verschillende veldpartijen vertegenwoordigd zijn.

Overige onderwerpen	
Zichtbaarheid familie- en cliëntenorganisaties in basis-GGZ	<ul style="list-style-type: none"> • MIND organiseerde in 2020 14 online perspectiefsessies over verschillende ggz-onderwerpen. Hieraan namen met name cliënten-, en naasten-organisaties deel, en zelfregie-/herstel-/burgerinitiatieven, cliënten-/naastenraden, en professionals uit de ggz. • De sessies zijn bedoeld om te informeren en kennis met elkaar te delen over het betreffende onderwerp, en worden goed gewaardeerd door de deelnemers.
Huisartsenzorg en POH-GGZ	MIND is agenda-lid van het landelijk overleg POH-Ggz.
Psychofarmaca; speciale aandacht voor verantwoord gebruik en afbouw van medicatie.	<p>MIND heeft een actieve werkgroep psychofarmaca, bestaande uit leden van MIND en externe deskundigen. De volgende activiteiten zijn in 2020 ontplooid:</p> <p>Deelname door leden van de werkgroep aan diverse overleggen met veldpartijen, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ het overleg over de modernisering van het geneesmiddelenvergoedingssysteem (GVS) ○ de consultatie over de toepassing van het begrip 'medische noodzaak' bij psychofarmaca ○ de gesprekken over de follow-up van het multidisciplinaire document 'Afbouwen van antidepressiva'. <p>We hebben gesprekken gevoerd met de Nza over de onderhandelingen inzake de vergoeding van Esketamine/Spravato.</p>

Implementatie Wet verplichte GGZ	<p>In 2020 is de ‘denktank dwang en drang’ bij MIND opgericht, bestaande uit ervaringsdeskundige leden van MIND. Deze denktank adviseert het bureau van MIND op verschillende onderwerpen, waaronder de Wvvgz.</p> <p>We hebben de volgende activiteiten ondernomen m.b.t. de implementatie van de Wvvgz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deelname aan KUO, Stuurgroep en bestuurlijk overleg dat door VWS wordt geleid. • Deelname aan de werkgroep die zorg draagt voor de omzetting van informatieproducten naar B1-taalniveau. • Overleg met VWS over het verbeteren van het Eigen Plan van Aanpak • Deelname aan het bestuurlijk traject met VWS en Common Eye om met de betrokken veldpartijen tot een gezamenlijk gedragen aanpak te komen voor de uitvoering van de Wvvgz. • Deelname aan consultatietrajecten waarin we het standpunt van cliënten en naasten ten aanzien van de Wvvgz inbrengen bij politiek en beleidsmakers. • We hebben in december 2020 een succesvolle peiling onder onze achterban uitgezet om ervaringen met de Wvvgz op te halen. Ook loopt de ervaringsmonitor (ingesteld in 2019) op onze website nog door, waarin mensen ook hun ervaringen met de Wvvgz met ons kunnen delen. Deze twee bronnen zullen we gebruiken als input voor onze beleids- en belangenbehartigingsactiviteiten.
Evaluatie Kwaliteitsstatuut	MIND participeert in de Landelijke Werkgroep Kwaliteitsstatuut en heeft zich in 2020 ingezet voor de verankering van het cliënten- en naasten perspectief in het kwaliteitsstatuut en bij de vorming van het nieuwe Landelijke Kwaliteitsstatuut samen met leden uit een werkgroep bestaande uit de achterban.
Acute psychiatrie	MIND heeft in twee werkgroepen meegedacht over de kwaliteitseisen voor vervoer van mensen met verward gedrag. Dit overleg heeft geresulteerd in een kwaliteitskader ambulancezorg rondom psychiatrische beoordeling.
Forensische zorg	MIND heeft als stakeholder deelgenomen aan het overleg over het eerste Kwaliteitskader Forensische Zorg, dat inmiddels is vastgesteld. Daarnaast heeft MIND op stuurgroep- en klankbordgroep-niveau geparticipeerd in het project voor implementatie van de ketenveldnorm levensloopfunctie en intensieve beveiligde zorg (grensvlak FZ-GGZ).
Aansluiting somatische zorg op psychische zorg en vv.	Binnen het traject Zinnige Zorg psychose (zie hieronder) werkt MIND aan het beter informeren van cliënten over kwaliteitsrichtlijnen voor somatische screening.

Zinnige Zorg	MIND participeert in de Zinnige Zorg trajecten Psychose en PTSS, en coördineert daarbij ook de inbreng van lidorganisaties. In de verbetertrajecten heeft MIND een leidende rol op het gebied van cliëntinformatie en – bij PTSS – herkenning.
PGO ontwikkeling	MIND participeert in de Alliantie PGO on Air en heeft zitting in de eigenaarsraad van MedMij, zodat ook ggz-cliënten en naasten keuze hebben om een goed passende PGO (persoonlijke gezondheidsomgeving ²) te kiezen.

Projecten in campagnelijn 1: Kwaliteit van Zorg

Depressiepreventie in de huisartsenzorg

Looptijd van het project: 1 september 2018 – 30 juni 2020, verlenging tot en met 31 maart 2021.

Achtergrond/aanleiding

Het Meerjarenprogramma (MJP) Depressiepreventie vormt de basis voor dit project. Doel van het MJP is de impact van depressie binnen zes risicogroepen fors te laten afnemen. Dit project is gericht op de risicogroep ‘huisartspatiënten’ en omvat het inventariseren en (waar nodig) het ontwikkelen en implementeren van preventieve interventies. Naast tools wil MIND ook zelfregie-aanbod van de eigen achterban en hulpverlening door Korrelatie onder de aandacht brengen bij huisartsen. Het project wordt uitgevoerd in samenwerking met de Depressievereniging.

Doel

Doel van het project is het ontwikkelen van een verlengde ketenaanpak voor primaire en secundaire preventie, in samenwerking met de meest betrokken landelijke organisaties voor de huisartsenzorg. Gekeken wordt naar aanbod en ketenpartners bij zorgaanbieders en landelijke en regionale cliënten-/naastenorganisaties. Deze aanpak wordt via pilots uitgezet binnen bestaande netwerken en moet bijdragen tot het terugdringen van de incidentie van (de diagnose) depressie en het verminderen van terugval en chronische depressie.

Doelgroepen

- de huisartsen en POH'ers-ggz die (beginnende) depressie kunnen herkennen, behandelen en diagnosticeren;
- mensen die te maken hebben met somberheid, depressieve klachten en met (terugkerende of chronische) depressie en hun naasten;
- maatschappelijke organisaties die beginnende depressie kunnen herkennen en signaleren;
- het brede publiek.

Resultaten 2020

- De volgende producten en materialen zijn ontwikkeld ten behoeve van huisartsenpraktijken:
 - Een pakket met informatiemateriaal met o.a. digitale verwijstips gericht op het voorkomen van depressie of terugval, keuze-ondersteunende informatie om samen met patiënten te bespreken of mee te geven en verwijzing naar trainingen, zelfhulptools, ondersteuning en hulpverlening door Korrelatie. De pakketten zijn verspreid onder ca. 150 praktijken in Hilversum, Utrecht en Zwolle.
 - De Netwerkaanpak waarin huisdartsenpraktijken samenwerken met netwerkpartners in en buiten de zorg om persoonsgerichte zorg te bieden, gericht op herstel en (terugval)preventie.

² Een persoonlijke gezondheidsomgeving (PGO) is een website of app, waarin je informatie over je eigen gezondheid bij kan houden. Hoe werkt een PGO? Zie de demo van MedMij: <https://www.medmij.nl/demopgo/>

Dit omvat ook samenwerking met (informele) sociale netwerken onder zelfregie van de cliënt. De Netwerkaanpak en digitale verwijstips zijn verspreid onder ca. 1.500 praktijken.

- De volgende producten en materialen zijn ontwikkeld en verspreid onder koepels van werkgevers- en werknemersorganisaties, van onderwijsinstellingen, welzijnswerk, gemeentelijke sociale diensten en wijkteams en zaalsportbonden:
 - De signaleringskaart 'Je kunt het niet altijd aan iemand zien, maar een depressie komt vaker voor dan je denkt'. De kaart helpt om mensen bewust te maken van depressie bij anderen in hun omgeving en tijdig te herkennen.
De kaart 'Somber of depressieve klachten? Je hoeft er niet alleen mee te zitten' met tips voor wat iemand zelf kan doen en verwijzing naar informatie en ondersteuningsaanbod.
- Het evaluatieonderzoek van de supportgroepen van de Depressievereniging d.m.v. effectonderzoek onder deelnemers en met online focusbijeenkomsten is afgerond door ResCon.
- Door de coördinatie van het landelijk netwerk van de supportgroepen is ondersteuning geboden zodat de groepen online doorgang konden vinden bijv. met videoconferencing. Door corona kon een aantal gespreksleiders niet worden opgeleid en is een wachtlijst voor deelnemers ontstaan.
- Twee webinars Cognitieve Preventieve Training bij terugkerende depressie zijn gehouden voor praktijkondersteuners GGZ i.s.m. AMC en UMC Utrecht in de vorm van webinars. Daarmee kunnen POH's betere terugvalpreventie bieden.
- Vanwege corona lag de prioriteit van de huisartsenpraktijken en maatschappelijke organisaties in de pilot-regio's dit jaar niet bij projectdeelname. In overleg met VWS is de looptijd van het project verlengd tot eind maart 2021. De pilotregio's Rotterdam en Westelijke Mijnstreek zijn afgevallen en de contacten binnen de regio's Hilversum, Utrecht en Zwolle zijn digitaal voortgezet.

Kiezen in de ggz

Looptijd van het project: 1 januari 2020 – 31 december 2020

Achtergrond/aanleiding

MIND heeft in het kader van het jaar van de transparantie het project de website www.kiezenindeggz.nl ontwikkeld om volwassenen met een psychische aandoening (vanaf 1 november 2018) van informatie te voorzien om zélf of met hun verwijzer een voor hen goede keuze te maken uit het bestaande ggz-behandelaanbod. Dat doet Kiezen in de ggz door objectieve en openbaar beschikbare informatie, door middel van een website aan te bieden over zorgaanbieders, de kwaliteit van zorg, de inhoud van zorg en over de vergoedingen van zorg. Het ter beschikking stellen van keuze-informatie dient een algemeen belang, maar is tegelijkertijd een proces waarin veel aandacht moet (blijven) bestaan voor alle belanghebbenden, waarin definities moeten blijven worden besproken en veel zorg moet bestaan voor het up to date houden van informatie en het inspelen op nieuwe mogelijkheden tot keuze-informatie. Ook gezien het algemeen belang is een duurzame organisatie en doorontwikkeling van Kiezen in de ggz belangrijk. Er moet aandacht blijven bestaan voor de doorontwikkeling van de inhoud, voor communicatie en draagvlak. Hetzelfde geldt voor het technische beheer en de doorontwikkeling hiervan, bijvoorbeeld in relatie tot de te gebruiken bronbestanden. Hier hebben we ons in 2019 op gefocust om ervoor te zorgen dat de website na een mooie lancering eind 2018 uiteindelijk de landelijk erkende keuzewebsite blijft voor relevante keuze-informatie in de ggz.

Doel

Het ondersteunen van het proces van samen beslissen, van het keuzep proces van de hulpzoeker en transparantie in kwaliteitsaspecten van zorgaanbieders.

Doelgroepen

Iedereen die op zoek is naar een behandelaar in de ggz: hulpzoekers en hun verwijzers (huisarts/POH-ggz) en/of zorgbemiddelaars bij zorgverzekeraars.

Resultaten 2020

- Website is online, verbeterd en wordt up to date gehouden.
- Informatie over contracten en vergoedingen is uitgebreid met 'in onderhandeling' en 'onbekend'.
- Nieuwe CQI data zijn op zijn vroegst per okt/nov 2021 beschikbaar. We hebben de mogelijkheid onderzocht tot opname van klantreviews van ZorgKaart NL. Bij financiering in 2021 wordt dit geïmplementeerd.
- Nieuwe formats van het Kwaliteitsstatuut zijn ingevoerd.
- Een gebruikersonderzoek heeft plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot een verbeterde vormgeving en functionaliteit, groter gebruiksgemak en het verbergen van proces- en veiligheidsindicatoren.
- Drie keuzekaarten (Angst, Depressie en Alcohol) zijn toegevoegd.
- Actieve verspreiding en PR in MIND netwerk (eigen achterban en veldpartijen) heeft plaatsgevonden.
- T.b.v. online positionering is een SEO/website/social scan uitgevoerd en content/linkbuilding strategie ontwikkeld. Adviezen zijn uitgevoerd.

Een krachtige stem

Looptijd van het project: 1 januari 2020 – 31 december 2020

Achtergrond/aanleiding

Vanuit Akwa GGZ (voorheen NKO) worden kwaliteitsstandaarden opgesteld vanuit het perspectief van de patiënt en hun naasten. Het volwaardig meedoen in de ontwikkeling van kwaliteitsstandaarden is een intensief traject. Onderzoek onder de achterban is nodig, evenals scholing en begeleiding van onze vertegenwoordigers in de ontwikkelgroepen. Daarnaast is ook de inzet van cliënt en naaste gewenst bij het implementeren en het borgen van de kwaliteit zoals deze is vastgelegd. Dit project wordt uitgevoerd met de achterban van MIND (zowel landelijk als regionaal en leden en niet-leden).

Doel

Het ondersteunen van cliënten en naasten om hun inbreng te (kunnen) doen bij de ontwikkeling, implementatie en borging van kwaliteitsstandaarden.

Doelgroepen

Cliënten- en naastenvertegenwoordigers op het gebied van kwaliteit van zorg in de ggz, in het bijzonder vertegenwoordigers van MIND in de gelederen van Akwa en burgers met psychische problemen.

Resultaten 2020

- Samen met de denktank Akwa voeding gegeven aan onze vertegenwoordigers in de Kwaliteitsraad Akwa.
- Werving, selectie en inbreng ondersteund in de volgende kwaliteitsstandaarden: Generieke module Dwang en drang (herziening), Generieke module Naasten (herziening), Generieke module Diagnostiek, Generieke module Zingeving en Spiritualiteit
- Inbreng van cliëntenperspectief in lerende netwerk Angst en depressie: deelname adviesgroep project in overleg met de Angst, dwang en fobie Stichting en Depressievereniging; deelname inhoudelijke uitwisseling vanuit MIND.

- Er zijn Toolkits Samen Beslissen ontwikkeld om de implementatie van kwaliteitsstandaarden en samen beslissen tussen cliënten, naasten en professionals te bevorderen. Deze toolkits bevatten een beschrijving van de aandoening en bijpassende zorg, een samenvattingskaart van de kwaliteitsstandaard en een set aan keuzekaarten. De keuzekaarten bevatten thematische overzichten van interventies (bijvoorbeeld psychotherapie, medicatie, zelfmanagement) aan de hand van een vaste set vragen. Inhoudelijke invulling gebeurt op basis van de bijpassende zorgstandaard, focusgroepen met en commentaar van de betreffende lidorganisaties en commentaar van zorgprofessionals. Afstemming met professionals gebeurt in overleg met Akwa.
- Er zijn twee toolkits opgeleverd: één voor ADHD voor volwassenen (i.s.m. Impuls & Woortblind) en één voor Persoonlijkheidsstoornissen (i.s.m. Stichting Borderline en Triade Cluster C). In totaal heeft MIND nu zes Toolkits Samen Beslissen opgeleverd.

Naasten en familiebeleid in de klinische forensische psychiatrie: onderzoek en verbetering van de praktijk

Looptijd van het project: 1 november 2018 – 31 december 2021

Achtergrond/aanleiding

De afgelopen twintig jaar is binnen de reguliere ggz in toenemende mate het belang van naasten- en familiebeleid onderkend. Binnen de forensische zorg heeft de nadruk op het bewerken van risicofactoren vanuit het Risk-Needs-Responsiviteitsmodel er mede toe geleid dat de invloed van de omgeving op recidive lange tijd relatief is verwaarloosd. In dit project brengen we in kaart wat de huidige stand van zaken is van naasten- en familiebeleid in de klinische forensische psychiatrie. Hierbij maken we gebruik van de kennis over naastenbeleid uit de reguliere psychiatrische zorg inclusief de recente ontwikkelingen en de kennis over familiebeleid van MIND leden zoals Ypsilon en Labyrint-In Perspectief.

Doel

Inzicht krijgen in de stand van zaken van de uitvoering van het familiebeleid, het trainen van professionals in het ondersteunen en betrekken van familie van patiënten die forensische psychiatrische zorg krijgen.

Doelgroepen

Hulpverleners en beleidsmakers van forensisch psychiatrische centra (FPC), forensisch psychiatrische afdelingen en klinieken (FPA en FPK), Forensische Verslavingsafdelingen en Klinieken (FVA en FVK), Afdelingen voor Sterk Gedragsgestoorde Licht Verstandelijk Gehandicapten (SGLVG+), Penitentiair Psychiatrische Centra (PPC). Zij zijn de zgn. target group. De uiteindelijke doelgroep (de zgn. beneficiaries) zijn familie en naasten van cliënten in de forensische zorg en daardoor is de verwachting dat cliënten zelf daar ook voordeel bij hebben.

Resultaten 2020

- In 2020 is het Onderzoek naasten en familiebeleid in de FP is afgerond. De publicatie is gedeeld via de website van MIND Platform en de aanbevelingen zijn overgenomen in een publicatie van het Trimbos instituut.
- Vier medewerkers uit forensische klinieken hebben de PIMM train-de-trainer training doorlopen. Er is een start gemaakt met het doorontwikkelen van de PIMM training naar een versie voor de forensische klinieken.
- We hebben een online training over monitoren en in kaart brengen van de randvoorwaarden gevolgd.
- Eerste afspraken zijn gemaakt over het uitvoeren van pilots bij drie forensische klinieken.

MIND project 2019-2020

Looptijd van het project: 1 juli 2019 – 31 december 2020, verlenging 31 december 2021

Achtergrond/aanleiding, doelen en doelgroepen project

Zie bij campagnelijn 3: Versterking positie ervaringskennis

Activiteit 5. Familieminded en herstel-minded

Achtergrond/aanleiding

MIND wil vanuit cliënten- en naastenperspectief kwaliteitssterren introduceren die zich op verschillende onderdelen van de zorg richten. Afgelopen jaren heeft MIND samen met haar leden FamilieMINDed ontwikkeld en getest. Hiermee hebben we een methodiek ontwikkeld, die bedoeld is om zowel de ondersteuning van naasten als de samenwerking in de triade te versterken en te waarborgen. Op deze wijze worden naasten van mensen met een psychische kwetsbaarheid gezien als volwaardig deelnemer in het proces van zorg in al hun rollen. Deze rollen, benoemd in de generieke module 'Samenwerking en ondersteuning naasten' zijn informatiebron, co-begeleider, zorgvrager en mantelzorger. FamilieMINDed is op deze rollen gebaseerd, hierop zijn de criteria uitgeschreven en wordt er gescoord. Dit komt tot uitdrukking in de 3 sterren die een afdeling kan halen. Tot slot willen we HerstelMINDed ontwikkelen. Hiervoor willen we met behulp van de kennis en ervaring van FamilieMINDed en de inzet van focusgroepen komen tot een vergelijkbaar traject en criteria. Na de ontwikkeling zullen we dit traject in de praktijk testen. Ook willen we een workshop ontwikkelen om aan cliënten- en familieraden te geven, zodat zij goed op de hoogte zijn van de meerwaarde die de kwaliteitssterren hebben

Doel

Werken aan kwaliteit van zorg vanuit het cliënten- en naastenperspectief door middel van sterren die zich op verschillende aspecten van zorg richten (naasten en herstel).

Doelgroepen

Afdelingen/teams van ggz-instellingen en cliënten- en familieraden.

Resultaten 2020 familieminded

- Voor Familieminded is gewerkt aan een omvorming van het traject van een keurmerk naar een adviestraject. We hebben een traject ontwikkeld voor een FED adviseur, die door een groepsgesprek en het analyseren van documenten met een team meekijkt naar de te zetten volgende stap.
- De toolbox die de FED adviseur kan inzetten is verbreed met een co-design adviestraject. Dit traject hebben we ontwikkeld. Daarnaast kan de FED adviseur nog steeds gebruik maken van de Quicksan ggz en een audittraject om een goed voorbeeld vast te stellen.
- Er is een start gemaakt met een functieprofiel van de FED adviseur.

Resultaat herstel-minded

- In oktober is een werkgroep samengesteld om mee te denken met het project. Hierin zijn leden betrokken uit de MIND achterban, de kamer cliëntenraden, kamer familieraden en (familie-) ervaringsdeskundigen en medewerkers bij instellingen die herstelgericht werken.
- De werkgroep heeft uitgangspunten geformuleerd voor de uitvoering van het project en een opzet gemaakt om belemmerend en bevorderend hulpverlenend gedrag te benoemen.
- Er is een literatuurlijst samengesteld van publicaties op het gebied van herstelgerichte zorgverlening om de opzet aan te vullen.

Dit heeft tot doel een checklist te maken met criteria waarmee cliënten en cliëntenraden in instellingen kunnen beoordelen in hoeverre hulpverleners herstelgericht handelen/herstelgerichte zorg verlenen. De bruikbaarheid van de checklist worden in enkele pilots uitgetest en zo nodig bijgesteld. En ondersteuning voor de cliëntenraden ontwikkelen indien daar behoefte aan is.

Samen Sturen in samenwerking met het UMCG

Looptijd van het project: 1 december 2018 – 30 november 2020, verlenging tot 01-07-2021

Achtergrond/aanleiding

Hoewel diverse effectieve behandelingen voor depressie beschikbaar zijn, bestaan grote individuele verschillen in uitkomsten. Individuele cliëntkenmerken zijn belangrijke voorspellers van behandeluitkomst maar worden niet systematisch betrokken in de indicatiestelling die is gebaseerd op 'trial en error'. 'Samen sturen' beoogt een lerend instrument te implementeren dat het resultaat voorspelt van verschillende behandelopties voor de cliënt op basis van individuele kenmerken en voorkeuren. Dit vormt input voor shared decision-making. Het instrument wordt ontwikkeld bij het UCP, in samenwerking met grote ggz-instellingen in Noord Nederland en MIND. Data uit het RoQua Routine Outcome monitoring systeem (2,25 miljoen vragenlijsten afgenomen) en kwalitatieve informatie uit cliëntenpanels worden gebruikt als input.

UMCG is de hoofdaanvrager, maar in het hele traject van ontwikkeling tot implementatie wordt samengewerkt met MIND en cliëntvertegenwoordigers waarbij in het kader van Value Based HealthCare hun uitkomsten centraal staan. MIND heeft binnen dit project vooral een rol in het maken van een set aan keuzekaarten voor depressie (Toolkit Samen beslissen), het mede-ontwikkelen van een scholing Samen beslissen met het beoogde instrument voor professionals. Daarnaast heeft MIND in het gehele traject een rol om te zorgen dat het instrument aansluit bij (de behoefte van) cliënten, bijvoorbeeld via afstemming met de Depressievereniging.

Doel

Het hoofddoel van het project is om het instrument breed te implementeren binnen de reguliere depressiebehandeling gekoppeld aan ROM-systemen, zodat behandelaren en cliënten met een depressie in samenspraak de best passende behandeloptie kunnen kiezen. Op deze manier worden gezamenlijke beslissingen genomen die rekening houden met de klinische kenmerken, voorkeuren en eerdere ervaringen van de cliënt. Hiermee worden effectiviteit, doelmatigheid, therapietrouw en cliëntwaarde van de behandeling verhoogd.

Doelgroepen

Primair cliënten die in behandeling zijn voor depressie, maar uiteindelijk voor mensen met een psychiatrische kwetsbaarheid of verslavingsproblematiek.

Resultaten 2020

- Er is een eerste versie van het behandelkeuze instrument opgeleverd: een instrument dat op basis van statistiek helpt bij kiezen welke behandeling bij patiënt past gegeven zijn of haar achtergrond. Het instrument bevat een algoritme op basis waarvan een aanbeveling wordt gedaan. Dit wordt vertaald in een visuele rapportage waarin de resultaten van de intake vragenlijst inzichtelijk zijn voor patiënt. Dit rapport is de basis voor samen beslissen over de intake vragenlijst.
- Toolkit Samen Beslissen bij depressie is opgeleverd. De Toolkit werkt aanvullend op het behandelkeuze instrument en de rapportage, omdat het de behandelkeuzes inzichtelijk maakt.
- Er zijn meerdere pilot tests uitgevoerd met het Toolkits Samen beslissen is in het veld getest en positief bevonden. Geleerde lessen zijn verzameld voor de doorontwikkeling.
- Er is gestart met de ontwikkeling van een instructiekaart Samen beslissen voor professionals, als geleide bij de Toolkits Samen beslissen.
- Er zijn drie animatiefilmpjes ontwikkeld om te informeren en te scholen: (1) een algemene animatie over het I-SHARED instrument; (2) een specifieke animatie voor behandelaren als instructiemateriaal voor het werken met het keuze-instrument; en (3) een animatiefilmje over samen beslissen. Het eerste filmje is opgeleverd, de overige twee worden in 2021 opgeleverd.

Medicatieoverdracht in de keten

Looptijd van het project: 16 september 2020 – 30 juni 2022

Achtergrond/aanleiding

Hoewel de zorg in Nederland goed geregeld is, is vastgesteld dat de overdracht van medicatiegegevens in de zorgketen van de patiënt/cliënt niet altijd compleet en actueel is. Dit leidt tot risico's op medicatie-incidenten. De medicatieveiligheid kan sterk verbeteren door een complete en actuele digitale overdracht van medicatiegegevens tussen zorgverleners in de keten. Hiertoe is sinds februari 2020 kwaliteitsstandaard 'Overdracht Medicatiegegevens in de Keten' opgenomen in het register van het Zorginstituut. Het landelijke programma Medicatieoverdracht in de Keten bereidt sectoren, leveranciers en regio's voor en ondersteunt bij de implementatie van de kwaliteitsstandaard en de bijbehorende informatiestandaarden. Hierdoor moet de medicatieveiligheid toenemen.

Doelen

Aan het landelijke programma 'Medicatieoverdracht in de Keten' doen alle gezondheidssectoren en de sector patiënt/cliënt mee. De sector patiënt/cliënt wordt vertegenwoordigd door Patiënten Federatie Nederland en MIND. De kwaliteitsstandaard 'Overdracht Medicatiegegevens in de Keten' voorziet een belangrijke, actieve rol naar vermogen voor de patiënt/cliënt of zijn vertegenwoordiger. Een rol die begrensd kan zijn, bijvoorbeeld vanwege (tijdelijke) beperkte gezondheidsvaardigheden, maar in ieder geval leidt tot een veranderende interactie patiënt/cliënt en zorgverlener. De sector patiënt/cliënt bereidt Nederlanders hier zo goed mogelijk op voor. Belangrijk hierbij zijn dat patiënten/cliënten (of hun eventuele vertegenwoordigers) informatie geven aan de zorgverlener(s) over het gebruik van (zelfzorg)medicatie en over eventuele bijwerkingen. Hiermee kunnen zorgverleners een verantwoorde risico-inschatting maken bij het voorschrijven, verstrekken of toedienen van medicatie. Daarnaast is het van belang dat patiënten/cliënten expliciete toestemming geven voor het delen van hun medicatiegegevens tussen zorgverleners en zich bewust zijn van de consequenties als zij dit niet doen. Patiënten/cliënten kunnen, nadat de kwaliteitstandaard en informatiestandaarden zijn geïmplementeerd, een actueel en compleet medicatieoverzicht opvragen. Zij kunnen hiermee controleren of deze informatie klopt met de werkelijkheid. Hierdoor kunnen patiënten/cliënten (binnen de mogelijkheden die zij hebben) zelf bijdragen aan hun veiligheid.

Doelgroepen

Alle Nederlanders, met speciale aandacht voor kwetsbare mensen.

Resultaten 2020

- Sectorplan Patiënt/Cliënt (als onderdeel van Masterimplementatieplan) is gereed
- Projectplan is gereed
- Projectorganisatie is opgestart
- Pagina Patiënt/Cliënt op www.samenvoormedicatieoverdracht.nl is aangemaakt
- Fase 'kwartier maken' is afgerond

Op weg naar een onderzoeksagenda van Gender en GGZ

Ophalen cliëntenperspectief op kennisprioritering

Looptijd van het project: 1 september 2020 – 28 februari 2021

Achtergrond/aanleiding

Om het cliëntenperspectief op de kennisprioritering van de onderzoeksagenda Gender en ggz op te halen zijn MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid (MIND Platform) en WOMEN Inc. de samenwerking aangegaan.

Women Inc heeft voorafgaand aan deze opdracht een onderzoek onder zorgprofessionals gedaan om te achterhalen welke onderwerpen, thema's en aandoeningen meer aandacht verdienen als het gaat over sekse- en genderverschillen in mentale gezondheid. De lijst aan onderwerpen is hierna aan de oprichters van de Alliantie Gender en ggz voorgelegd om deze te prioriteren. In aanvulling op dit onderzoek is door MIND het cliëntenperspectief op het onderwerp Gender en ggz opgehaald.

Doelen

Het doel van het project is tot een kennisprioritering van GGZ- onderwerpen komen die door professionals, cliënten en hun naasten wordt gedragen.

Doelgroepen

Mensen met een psychische kwetsbaarheid en hun naasten. Met de uitkomsten willen we medewerkers uit de geestelijke gezondheidszorg, zorgopleidingen, beleid en andere sectoren bereiken die te maken hebben met mensen met een psychische kwetsbaarheid.

Resultaten 2020

- Samenwerking WomenInc opgezet.
- Onderzoek naar kennisprioritering van de onderzoeksagenda Gender en ggz via MIND-paneluitvraag uitgezet.
- Voorbereidingen voor de focusgroepen: selectie en uitnodiging deelnemers, vraagstelling en opzet in samenwerking met WomenInc vastgesteld.
- Resultaten uit de paneluitvraag en focusgroepen geanalyseerd en in een rapportage verwerkt.
- Dit heeft begin 2021 geleid tot de gezamenlijk publicatie Gender en GGZ en de bijeenkomst Gender en GGZ, waar de Alliantie Gender en GGZ is gelanceerd. De Alliantie overhandigde het eerste exemplaar van de kennisprioritering aan Hare Majesteit Koningin Máxima.
- De verkenning heeft MIND meer inzicht gegeven in het cliëntenperspectief op gender en ggz en zal dit thema uitdrukkelijker meenemen in haar activiteiten.

Campagnelijn 2: Kwaliteit van leven

Kernboodschap

Uitgangspunt is het sociaal model, waarbinnen ruimte is voor het voeren van de eigen regie en samen beslissen. Een gezonde levensstijl, zinvolle activiteiten of werk, een sociaal netwerk en goede huisvesting zijn leidend. Dit geldt zowel voor mensen die in de wijk wonen als mensen in de intramurale zorg, als ook voor de naasten van deze mensen. Waar nodig is (specialistische) zorg, een beschermde omgeving en/of ondersteuning bij zelfredzaamheid en participatie beschikbaar. Alle actoren werken samen; we laten geen mensen tussen wal en schip vallen. Ieder mens, en ook de mens met een psychische kwetsbaarheid, heeft het recht om op zelfgekozen wijze zijn eigen leven in te richten en te participeren in de samenleving. De eventueel benodigde zorg, ondersteuning en faciliteiten sluiten aan op de individuele behoeftes en wensen, waarbij ook de ondersteuning van naasten of mantelzorgers een belangrijk aspect is.

Outcome: de belangrijkste mijlpalen samengevat

Onze actieve en constructieve deelname als partner binnen **het convenant ‘Samen werken aan wat werkt’** leidde tot meer inzicht in preventie op de werkvloer. Ook hebben we op basis hiervan voorstellen gedaan voor effectieve interventies om arbeidsuitval door psychische kwetsbaarheid te voorkomen.

Op het gebied van **integrale bekostiging** is het cliëntenperspectief stevig op de kaart gezet bij het programmateam voor het nieuwe zorgprestatiemodel. Immers, bij maatwerkfinanciering moet de behoefte van de cliënt en diens omgeving centraal staan. Met andere partners zoals Phrenos, NL GGZ, Valente en de VNG, is in 2020 het traject “Samen Over de Brug 2” waarin we goede voorbeelden van maatwerkfinanciering, initiatieven op het gebied van herstel voor de EPA-doelgroep en samenwerking van de ggz en het sociaal domein inventariseren, bundelen, versterken en opgedane kennis in lerende netwerken landelijk uitrollen.

Over het onderwerp **verslaving** zijn het voorlichtingsaanbod en de website verder uitgebreid met achtergrondinformatie en ervaringsverhalen.

Wat betreft **de overstap van Ggz-cliënten naar de Wlz** heeft MIND de wensen en het belang van cliënten en naasten over het voetlicht gebracht tijdens diverse voorbereidende overleggen en het bestuurlijke overleg met het CIZ over de indicatiestelling. Cliënten en naasten zijn op de hoogte gebracht van de wetswijziging, onder andere via digitale voorlichtingsbijeenkomsten die MIND voor de achterban heeft georganiseerd. Ook is het voorlichtingsmateriaal van VWS mede gebaseerd op ervaringskennis, dankzij de inzet van onze ervaringsdeskundigen.

Expertcommissie Kwaliteit van Leven

De activiteiten onder deze campagnelijn worden bij MIND gemonitord door de expertcommissie Kwaliteit van Leven. Dit is een expert-raad die is samengesteld vanuit de brede achterban van MIND en die meedenkt en adviseert ten aanzien van de werkzaamheden die door de lidorganisaties samen met het bureau van MIND worden uitgevoerd.

Uitwerking speerpunten

Speerpunten	Verslag 2020
<i>Arbeidsmarktpositie versterken van mensen met psychische kwetsbaarheid</i>	
<p>Doel: MIND wil zich in 2020, evenals in 2019, sterk gaan maken voor de positie op de arbeidsmarkt van mensen met psychische kwetsbaarheid. Het gaat ons om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het voorkomen van vroegtijdige uitval van mensen met een psychische kwetsbaarheid uit het arbeidsproces; • Het vergroten van de kansen op de arbeidsmarkt voor deze groep door goede voorlichting en ondersteuning van werkgevers; • Het vergroten van toeleiding van mensen met een psychische kwetsbaarheid naar duurzaam werk. <p>MIND is partner in het convenant “Samen werken aan wat werkt” met het UWV, dat afspraken bevat over de hiervoor opgenomen punten. MIND zal een actieve rol spelen bij de verschillende concrete activiteiten die in dit convenant zijn opgenomen.</p>	<p>Arbeid/participatie binnen het convenant ‘Samen werken aan wat werkt’:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorgverzekeraars Nederland hebben zich aangesloten bij het convenant. • Op Sterk door Werk verschijnen regelmatig ervaringsverhalen van mensen uit onze achterban. • MIND heeft i.s.m. HAN Hogeschool en Sterk door Werk onderzoek gedaan naar preventie op de werkvloer. Hiervoor is een vragenlijst uitgezet onder het MIND panel. De resultaten zijn in 2021 gepubliceerd, zie: Infographic Blijf Sterk aan het Werk • MIND werkt met de HAN Hogeschool e.a. aan een projectvoorstel om “Samen beslissen” op de werkvloer toe te passen, binnen een call van ZonMW. • Er is een lobbywerkgroep gestart om de lobby richting ministeries en Tweede Kamer meer gezamenlijk op te pakken. • Het convenant loopt in 2021 af, daarom is in 2020 een start gemaakt met de organisatie van het eindcongres in 2021 en er ligt een tekst voor een nieuw convenant ‘Sterk door werk’. Dit zal per 1 juni 2021 ingaan voor 3 jaar. <p>Lobby richting Tweede Kamer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de begrotingsbehandeling van SZW heeft MIND een brief gestuurd waarin we pleiten voor meer gelijkwaardige mogelijkheden voor ondersteuning naar werk binnen alle wetten, er meer actief wordt ingezet op het creëren van arbeidsplaatsen en een goede AOV voor zelfstandigen met een beperking, zie onvoldoende-steun-voor-inzet-op-arbeidsmarkt • Sinds februari 2020 bezet Simone de Bruijn namens MIND de zetel binnen de Landelijke Cliëntenraad (LCR). Margriet Paalvast is plaatsvervangend lid. In hun jaarverslag is te lezen op welke wijze zij zich namens hun leden hebben ingezet om te werken aan een nieuwe solidariteit. • MIND heeft via social media een brief ondersteund van de LCR, SZN (St. Zwerfjongeren Nederland) waarin wordt aangedrongen op een betere start van zwerfjongeren als zij 18 jaar worden, door ze een uitkering uit de Participatiewet te bieden op het uitkeringsniveau van iemand van 21 jaar. • Met leder(in) is een gezamenlijke brief gestuurd over de individuele studietoelage in de Participatiewet, deze zou vergelijkbaar moeten zijn aan die in de Wajong. • Tot slot is een bijdrage geleverd aan een landelijke verkenning door ministerie SZW naar burn-out en hoe deze te voorkomen

	<p>en is meegedacht over een onderzoek naar verbreding van de no-riskpolis voor mensen met een arbeidshandicap.</p> <p>Binnen het covenant lopen de volgende projecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een shared savings-project, waarbij in de keten wordt gekeken hoe kosten en opbrengsten in evenwicht kunnen komen; • Een project waarbij wordt onderzocht hoe arbeidstools als IPS en WABZ geborgd kunnen worden in de keten. <p>Binnen het meerjarenbeleidsplan MO/BW:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een onderzoek met Movisie, Divosa en MO De Werkplaats naar participatiemogelijkheden mensen in MO/BW in gemeenten, waarin veel zelfregiecentra en herstelacademies zijn geportretteerd. Hier is de publicatie <u>De drempel over</u> uit voortgekomen, een online congres en een vervolg dat is opgepakt binnen het programma Regie in de Regio over verspreiding en borging van de initiatieven. <p>Binnen de MIND projecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een vragenlijst uitgezet onder het MIND panel naar bejegening door gemeente en/of UWV. Publicatie volgt in 2021 • Ondersteuning van Kansen op werk naar een verdere verspreiding en borging van de methodiek.
Bevorderen integrale (persoonsvolgende) bekostiging (maatwerk financiering)	
<p>Doel: In 2020 wordt verder gegaan met de ontwikkeling van een nieuwe bekostigingsstructuur voor de ggz per 2022. In het Hoofdlijnenakkoord ggz 2019-2022 is in dat kader ook de mogelijkheid opgenomen voor meer integrale (persoonsvolgende) bekostiging (maatwerk financiering). MIND ziet integrale (persoonsvolgende) bekostiging (maatwerk financiering) als een goede optie omdat daarmee de eigen regie van de patiënt wordt bevorderd en een deel van de problematiek rond de samenloop van sociaal domein (ondersteuning, wonen) en zorgdomein kan worden ondervangen. Samen met zorgverzekeraars en gemeenten willen we in 2020 pilots opzetten om de mogelijkheden te verkennen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • In het najaar 2020 is MIND samen met Phrenos, NL GGZ, Valente en VNG gestart met Samen Over de Brug om initiatieven op het gebied van herstel voor de EPA-doelgroep te bundelen en te versterken. De samenwerking vanuit ggz en sociaal domein staat hierin centraal. Samen Over de Brug wil vanaf 2021 hiervoor lerende netwerken creëren op micro-, meso- en macroniveau. • MIND heeft deelgenomen aan het programmteam van het nieuwe op te zetten zorgprestatie model voor 2022 met verschillende partijen zoals brancheorganisaties en beroepsverenigingen in de ggz en fysieke zorg. Daarbij is MIND vertegenwoordigd in ‘werkgroep 5: Veldnorm beroepen’ (niet-regiebehandelaar) en ‘werkgroep 8: Zorgvraagtypering’. • Verder heeft MIND vanuit een eigen interne werkgroep bestaande uit leden van de lidorganisaties mede geadviseerd om het cliënten- en naastenperspectief vanuit de gedachte van Shared Decision Making goed te vertegenwoordigen in het programmteam.

MIND Verslaving	
<p>Doel: Verslavingsproblematiek loopt door alle domeinen heen en raakt zowel cliënten als naasten. Toch is er nog onvoldoende aandacht voor deze problematiek. In 2019 is MIND Verslaving opgezet en in 2020 willen we dit verder uitbouwen om de verslavingsproblematiek nog beter op de kaart zetten en het platform verder vormgeven voor organisaties die zich vanuit cliënten en -naastenperspectief inzetten voor mensen met verslavingsproblemen en hun naasten.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • MIND Verslaving is in oktober 2018 gestart als een samenwerking van MIND, Stichting Het Zwarte Gat (lidorganisatie van MIND) en de Stichting Naast. • De website MIND Verslaving is ook in 2020 verder uitgebreid met informatie rond verslavingsproblematiek en met ervaringsverhalen. • Door de druk(te) als gevolg van de Coronacrisis en mede daardoor overbelasting bij lidorganisatie Het Zwarte Gat kon de verdere doorontwikkeling in 2020 evenwel minder uitgebreid worden opgepakt dan gepland.
Voorbereiding toegang Wlz	
<p>Doel: Vanaf 2021 krijgen cliënten ggz toegang tot de Wlz. Ook 2020 staat daarbij in het teken van de voorbereiding daarop. Zaken die nader uitgewerkt zullen worden zijn onder meer: cliëntprofielen en bekostiging; indicatiestelling; kwaliteit. Voor cliënten en naasten is belangrijk dat de toegang goed geregeld wordt. Daarnaast is belangrijk dat principes van 'zo gewoon mogelijk leven', herstel, verbinding met je eigen netwerk, wonen en de samenleving overeind blijven in de Wlz.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • MIND is actief betrokken geweest bij de voorbereiding van de implementatie van de toegang tot de Wlz per 2021. Er is regelmatig overleg geweest met het CIZ over de indicatiestelling; over en weer zijn bijdragen geleverd aan deskundigheidsbevordering. • MIND heeft digitale bijeenkomsten georganiseerd voor cliënt- en familievertegenwoordigers om hen te informeren over de transitie en om hen te ondersteunen in de belangenbehartiging; in dit kader zijn ook twee nieuwsbrieven gemaakt. • MIND heeft met inzet van ervaringsdeskundigen een actieve bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van algemeen voorlichtingsmateriaal van VWS (filmpjes, factsheets). • Vanaf najaar 2020 werkt MIND met VWS en andere partners aan goede oplossingen voor de vertraging in indicatiestelling en zorgtoewijzing om continuïteit van zorg en wonen en goede communicatie naar cliënten toe te waarborgen.

Overige onderwerpen	
Participatie in het sociaal domein; vrijwilligerswerk, dagbesteding, fiscale aspecten	Naar aanleiding van eigen corona-onderzoeken heeft MIND veel aandacht gevraagd voor continuïteit van vrijwilligerswerk en dagbesteding
Crisiszorg: zorgen dat mensen adequate en integrale zorg krijgen zodat crisissen voorkomen worden, dan wel menswaardig in crisissen wordt omgegaan met cliënten en naasten, opdat zij uiteindelijk de regie over hun leven kunnen (her)nemen.	Dit blijft een continu aandachtspunt. We hebben hier geen specifieke acties op ondernomen in 2020.

Uitvoering “Meerjarenagenda beschermd wonen & maatschappelijke opvang”	MIND heeft actief geparticipeerd in onderzoeken naar de decentralisatie van beschermd wonen en consequent aandacht gevraagd voor het belang van regionale samenwerking rond de acht voorwaarden van Dannenberg voor beschermd thuis. We hebben met COMO en Valente het initiatief genomen voor een vliegende brigade ervaringsdeskundigheid
Psycho-educatie, toegankelijkheid en bekostiging	MIND spant zich in om dit aan te jagen; door hiervoor blijvend aandacht te vragen bij beleidsmakers maar door ook zelf aan de slag te gaan met dit onderwerp via de Mind Young Academy.
Implementatie Crisiskaart	We hebben meegewerkt aan het implementatieproject vanuit de UMCU en verspreiding van de resultaten.
Onafhankelijke cliëntondersteuning	We hebben zowel bij ministerie en VNG als bij de Tweede Kamer herhaaldelijk gepleit voor betere cliëntondersteuning voor ggz-cliënten, vooral als zij gebruik maken van de Zvw. Dit heeft geleid tot het benoemen van ggz-cliënten als extra doelgroep naast dak- en thuislozen waarvoor specifieke expertise ontwikkeld moet worden. MIND neemt hiervoor ook deel aan leernetwerken van Movisie
Brede implementatie van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een beperking.	MIND LP participeert in de Alliantie VN Verdrag met Ieder(-In), Per Saldo, LFB. In 2020 gaven we inhoud aan: <ul style="list-style-type: none"> • Het stimuleren van een actievere rol van de landelijke overheid bij de uitvoering van het VN-verdrag Handicap • Het bevorderen dat iedere gemeente een lokale inclusie-agenda opstelt (LIA) • Het stimuleren van maatschappelijke sectoren zoals de bouw, de vervoer- en de woonsector, om hun schouders onder de uitvoering van het VN-verdrag Handicap te zetten. Hiervoor moeten de sectoren actieplannen opstellen. • Het ontsluiten van informatie over het inzetten van ervaringsdeskundigheid door middel van het adviespunt ervaringsdeskundigheid • Het verzorgen van trainingen voor ervaringsdeskundigen
Implementatie doorzettingsmacht (volwassenen)	Zie Campagnelijn 1 onder speerpunt wachttijden.
Ambulantisering	MIND heeft geparticipeerd in de begeleidingscommissie van de monitor ambulantisering. In brieven aan de Tweede Kamer heeft MIND regelmatig gepleit voor meer aandacht voor ambulantisering, in het bijzonder extra middelen voor ondersteuning in het sociaal domein, het weghalen van schotten tussen zorgdomeinen, en meer ruimte creëren voor initiatieven voor zelfregie en herstel. MIND voert op ambtelijk en bestuurlijk niveau regelmatig overleg met de VNG over ondersteuning en participatie van burgers met een psychische kwetsbaarheid. Dit heeft onder meer geleid tot een gezamenlijk traject verbeteragenda toegang Wmo, waarin naast MIND ook Ieder(In) en Per Saldo meedoen

Projecten in campagnelijn 2: Kwaliteit van leven

GGZ-appwijzer

Looptijd van het project: 9 november 2018 – 30 juni 2021

Achtergrond/aanleiding

Technologie maakt het mogelijk dat mensen 24 uur per dag kunnen werken aan hun eigen psychische gezondheid, waar en wanneer ze dat willen. Met behulp van e-health kunnen mensen meer de regie nemen hierover. Voor professionals betekent e-health een uitbreiding van hun professioneel instrumentarium in het Blended Care-palet. Deze mogelijkheden vragen om een goed overzicht voor cliënten, naasten, hulpverleners en zorgaanbieders van het marktaanbod online en inzicht in de kwaliteit en toepasbaarheid daarvan. Om tot dit inzicht in de kwaliteit en toepasbaarheid te komen worden deze toepassingen eerst hierop beoordeeld en getest, waarbij ook eindgebruikers en zorgprofessionals betrokken zijn. De GGZ-appwijzer moet dé bron in Nederland worden waar iedereen kwalitatief goede ggz-apps en andere e-healthtoepassingen vindt om aan mentale fitheid te werken. Dit project wordt uitgevoerd in co-productie met de Nederlandse GGZ (en hieraan verbonden ggz-organisaties) en de achterban van MIND.

Doelen

Overzicht van en inzicht in ggz-apps geven en andere e-healthtoepassingen, het vergroten van het gebruik van ggz-apps en andere e-healthtoepassingen, het voorkomen/beperken van medicalisering, het vergroten van de zelfredzaamheid van mensen en het ondersteunen van de groeiende vraag naar (digitale) ggz-zorgverlening.

Doelgroepen

Mensen met psychische klachten, die willen werken aan herstel, cliënten die in behandeling zijn, hun naasten en professionals.

Resultaten 2020

- Bèta-versie www.ggzappwijzer.nl is gerealiseerd
- 50 verschillende apps zijn getest
- 280 testrapporten zijn (vooralsnog) opgemaakt
- 15 recensies zijn (vooralsnog) opgemaakt
- Samen met NeLL, GGD-appstore en PFN is initiatief genomen voor de ontwikkeling van één universeel, op ISO-gebaseerd toetsingskader voor de beoordeling van gezondheidsapps en één Nederlandse bronbibliotheek met informatie over de kwaliteit en functionaliteit van gezondheidsapps
- Begin 2021 is de website www.ggzappwijzer.nl officieel gelanceerd.

Programma Regie in de Regio:

Eigen regie in een kansrijke context

Looptijd 1 juli 2019 – 31 december 2021

Aanleiding/achtergrond

Het doel van dit project is om de kwaliteit van leven van mensen met een psychische kwetsbaarheid of aandoening te vergroten. We doen dit door te stimuleren dat mensen overal in Nederland in de buurt laagdrempelige herstelinitiatieven kunnen vinden, met per regio gelijk aanbod. Hiermee leveren we een bijdrage aan 'De juiste zorg op de juiste plek', waardoor mensen met een psychische

kwetsbaarheid of aandoening zo lang mogelijk eigen regie kunnen voeren over alle levensaspecten en waar nodig de juiste zorg op de juiste plek kunnen vinden en krijgen. Hierbij moet gedacht worden aan zo lang mogelijk thuis wonen met innovatieve vormen van zorg dichtbij, met meer aandacht voor preventie en andere levensgebieden als werk of andere zinvolle dagbesteding, wonen en andere activiteiten gericht op herstel en maatschappelijke participatie.

Om binnen gemeenten, dus op lokaal niveau, mensen met een psychische kwetsbaarheid de ruimte bieden om vanuit hun eigen regie hun leven (weer) op te bouwen, heeft MIND in voorgaande projecten bouwstenen voor participatie en herstel ontwikkeld. Deze bouwstenen geven verschillende functies aan die door één of meer herstelinitiatieven uitgevoerd kunnen worden en in elke regio aanwezig zouden moeten zijn, zodat elke burger met een psychische kwetsbaarheid regionaal eenzelfde aanbod kan vinden. De bouwstenen zijn in samenwerking met zowel zelfregiecentra, herstelacademies, regionale cliëntenorganisaties als met gemeenten ontwikkeld. De bouwstenen zijn in drie categorieën ingedeeld, waar onderstaande resultaatgebieden op zijn gebaseerd.

Resultaatgebied A. Bouwstenen gericht op een kansrijke context voor burgers met een psychische en/of psychosociale kwetsbaarheid: sociale en maatschappelijke participatie, empowerment en herstel

Aanleiding/achtergrond

De afgelopen jaren heeft MIND op verschillende manieren gestimuleerd dat zelfregie- en herstelinitiatieven van de grond kunnen komen en worden geborgd. Hier bouwen we op voort. Door empowerment van de mensen die bottom-up in staat zijn kansrijke contexten voor zelfregie en herstel te creëren kunnen die kansrijke contexten ontstaan. De organisaties hebben nog steeds geen goede financiële borging in hun regio's. Gemeentelijke financiering moet jaarlijks opnieuw worden aangevraagd. De zelfregie- en herstelorganisaties zijn ook een goede opstap naar maatschappelijke participatie, wat we kunnen stimuleren.

Doel

Voor elke burger is er een bereikbare plek in eigen gemeente of regio, waar hij of zij vanuit zelfregie kan werken aan persoonlijk en maatschappelijk herstel op het moment in zijn of haar leven dat dit nodig is.

Doelgroepen

Mensen met een psychische kwetsbaarheid. De intermediaire doelgroep zijn ondernemende ervaringsdeskundigen en potentiële financiers zoals gemeenten en zorgverzekeraars.

Resultaten 2020

- De training van Kansen op werk is vertaald naar een online cursus. In de eerste helft van 2020 heeft verkenning plaats gevonden van inzet van audiovisuele voor mensen met beperkingen als smetvrees, pleinvrees of depressie, die niet altijd fysiek bij trainingsbijeenkomsten aanwezig kunnen zijn. Dat heeft geleid tot de keuze voor een online leeromgeving: Live Online Leren (LOL). Twee trainers en de projectleider van Kansen op werk hebben de verkorte training tot LOL trainer gevolgd en zijn hiermee gecertificeerd. In september is een eerste training voor deelnemers van Kansen op werk gestart en de eerste reacties zijn positief.
- De learning community van (startende) initiatiefnemers van zelfregie- en herstelinitiatieven is verder uitgebreid met de deelnemers aan een 2e Leergang Maatschappelijk Ondernemen met het Instituut voor Publieke Waarden. Eind 2020 zijn 20 kandidaten geselecteerd die in 2021 begonnen zijn aan de Leergang. In januari 2020 heeft een terugkombijeenkomst plaats gevonden van de deelnemers van de 1e leergang.

- Om contact te houden met zelfregie- en herstelinitiatieven tijdens de eerste lockdown is een belronde gehouden om te horen hoe het hen verging en waaraan behoefte bestond. Dit is gevolgd door een schriftelijke enquête. Om te bevorderen dat de initiatieven snel weer zouden kunnen openen is het initiatief genomen tot een handreiking "Algemene voorzieningen corona". Deze is in samenspraak met VNG, Valente en VNG tot stand gekomen.
- Om de bestaande zelfregie- en herstelinitiatieven te ondersteunen in coronatijd is het pilotproject Online-Offline opgezet. Nadat eerst twee Zoombijeenkomsten waren georganiseerd om de wensen en mogelijkheden van digitalisering van hun activiteiten te onderzoeken zijn initiatieven uitgenodigd deel te nemen aan het pilotproject. Op basis van hun plannen zijn 10 organisaties geselecteerd waarvan twee landelijk opereren en de rest regionaal. Vanaf november zijn maandelijkse bijeenkomsten van start gegaan voor presentatie, uitwisseling en om van elkaar te leren.
- In samenwerking met de VNG is een handreiking gemaakt voor gemeenten over de financiering en inbedding van zelfregie- en herstelinitiatieven. Hieraan is meegewerkt door verschillende beleidsambtenaren van gemeenten en directeurs van zelfregie- en herstelinitiatieven. De digitale publicatie van de handreiking is bekendgemaakt via de nieuwskanalen van MIND, VNG en Sociaal Werk Nederland.

Resultaatgebied B: Bouwstenen beschikbaar binnen elke regio

Aanleiding/achtergrond

De regionale organisaties houden zich bezig met het uitwisselen van informatie en het vergroten van kennis op individueel niveau. Landelijk kunnen we dit ondersteunen door uitwisseling mogelijk te maken, kennis te bundelen of kennisproducten te maken en beschikbaar te maken. Door het maken van een functieprofiel kan de ontwikkeling van familie-ervaringsdeskundigheid worden gestimuleerd.

Doel

Informatie- en kennisuitwisseling.

Doelgroepen

Mensen met een psychische kwetsbaarheid. Intermediaire doelgroep zijn ervaringsdeskundigen, Regionale cliëntenorganisaties, zelfregie- en herstelorganisaties, welzijnsorganisaties en gemeenten.

Resultaten 2020

- Binnen het Platform FED is eind 2020 is het visiedocument familie ervaringsdeskundigheid vastgesteld. Er is gewerkt aan een functieprofiel en een positioneringsdocument. Beide zijn in december 2020 in concept voorgelegd aan de vergadering van het Platform FED.
- De brochure Bouwstenen voor participatie en herstel is herzien en opnieuw uitgebracht. Hiervoor hebben evaluatiegesprekken plaatsgevonden met medewerkers van zelfregie- en herstelinitiatieven, gemeenten en andere experts. Er is gekozen voor een digitale uitgave van de brochure, die in april 2020 is gepubliceerd. Sindsdien is de brochure op verschillende manieren bij een breed publiek voor het voetlicht gebracht: de nieuwsbrief van MIND, een artikel in het tijdschrift Participatie & Herstel, een blog op de website van de Koepel sociaal domein, een bijdrage aan het congres Participatie & Herstel, online bijeenkomsten van MIND (intern en extern).
- In samenwerking met Stichting Zelfregie NL is er een workshop over de verantwoordingsmethode met gebruik van persona's georganiseerd. Door corona heeft deze later dan gepland en online in plaats van fysiek plaatsgevonden. De methodiek en de toepassing daarvan is aan 17 deelnemers gepresenteerd, met het doel een projectgroep op te zetten waarmee de methodiek verder uitgewerkt kan worden. Voor deze projectgroep hebben zich vijf zelfregie- en herstelinitiatieven opgegeven en met deze initiatieven is een goede start gemaakt. Het uiteindelijke doel is een

beschrijving van de methodiek zodat ook andere zelfregie- en herstelinitiatieven er gebruik van kunnen maken.

Resultaatgebied C: Bouwstenen gericht op de omgeving van de burger met een psychische en/of psychosociale kwetsbaarheid

Aanleiding/achtergrond

De omgeving van de burger met een psychische kwetsbaarheid kan een kansrijke context zijn of juist niet bevorderlijk zijn voor hun welzijn en gezondheid. Daarom wordt in de regio aandacht besteed aan beleidsparticipatie, kwartiermaken, de deskundigheidsbevordering van professionals en de ondersteuning van familie en naasten. Landelijk kunnen wij dit op verschillende manieren ondersteunen. Door MIND en het aanbod van de landelijke en regionale leden beter op de kaart te zetten in de huisartsenzorg als vervolg op het eerdere project Zichtbaarheid. Door invloed uit te oefenen op de bejegening door uitkeringsinstanties en de inzet van ervaringskennis. Door mantelzorgers beter in het vizier te brengen bij welzijnsorganisaties. Door naasten te ondersteunen die zelfregie-initiatieven ontwikkelen. En door de MIND-Atlas verder te ontwikkelen zodat alle cliënten- en naastenorganisaties goed vindbaar zijn.

Doel

Bevorderen dat de omgeving van mensen met een psychische kwetsbaarheid een kansrijke context wordt.

Doelgroepen

Mensen met een psychische kwetsbaarheid en hun naasten. Intermediaire doelgroepen zijn belangenbehartigers, huisartsen en POH's-ggz, gemeenten, uitkeringsinstanties, welzijnsorganisaties.

Resultaten 2020

- Er is een redactie ingesteld voor het maken van het MIND magazine bestaande uit een aantal lidorganisaties. Er is een bladformule gemaakt en een eindredacteur aangesteld. Er is gewerkt aan de inhoud (artikelen, interviews). Ook zijn er offertes opgevraagd voor DTP en drukwerk.
- Vanwege corona konden de drie beoogde pilots, om MIND meer zichtbaar te maken voor huisartsen en poh ggz, in het voorjaar (en een hernieuwde poging na de zomer) geen doorgang vinden. Er zijn in plaats daarvan twee webinars georganiseerd in samenwerking met de LV POH GGz, waarbij 24 praktijkondersteuners ggz (POH GGz) informatie hebben gekregen over MIND en de leden in het kader van het projectonderdeel Zichtbaarheid. Zij werken bij ongeveer 30 huisartspraktijken. Er zijn in totaal ruim 150 goody bags opgestuurd naar huisartspraktijken met informatiemateriaal over MIND en de leden (in het project Depressie Preventie).
- Er zijn contacten gelegd met Zelfregie- en herstel initiatieven die samenwerken met huisartspraktijken (inzet ervaringsdeskundigheid) in Utrecht (Steunpunt ggz), Venlo/Weert (zelfregie.nl) en Den Haag (Kompassie). Op basis van hun ervaringen willen we andere ZHI ondersteunen bij het opstarten van een dergelijke samenwerking. Door corona is het niet mogelijk geweest om goede aansluiting te vinden bij het Basisberaad in Rotterdam en hun wens om meer samen te werken met huisartsen. We hopen dit in 2021 weer op te kunnen pakken.
- Op basis van ervaringen van leden is een vragenlijst opgesteld over bejegening door gemeente en/of UWV. Deze is in het najaar 2020 uitgezet. Daarna is gestart met de analyse. Verwachting is dat de publicatie met de uitkomsten in april 2021 zal verschijnen.
- De Quickscan welzijn ggz-mantelzorg is in overleg en samenwerking met welzijnsorganisaties aangevuld met nieuwe praktijkvoorbeelden en geüpdatet. De evaluaties van de geüpdatete QuickScan met een aantal welzijnsorganisaties zijn ingepland. Er is een lijst met 390 welzijnsorganisaties voor het adressenbestand om de QuickScan uit te zetten als de feedback uit die evaluaties is verwerkt.

- In 2020 zou er een inspiratiedag voor familie en naasten plaatsvinden. Er is een workshop voor de familie- en naastendag van MIND georganiseerd met twee initiatieven door en voor familie en naasten, die op het laatste moment door de coronacrisis niet kon plaatsvinden. Die workshop zou een voorbereiding op de inspiratiedag zijn waarbij thema's opgehaald zouden worden bij familie en naasten met betrekking tot ondernemen in het sociaal domein door (en voor) familie en naasten. Er hebben verkennende gesprekken plaatsgevonden met ondernemende familie en naasten van mensen met een psychische kwetsbaarheid om thema's en goede praktijkvoorbeelden op te halen voor de inspiratiedag, en er is een uitvraag onder familie-ervaringsdeskundigen en de familie- en naastenraden gedaan. Er heeft ook een voorselectie voor sprekers en workshops plaatsgevonden en een voorbespreking met de dagvoorzitter. Een locatie is geboekt, waarbij de datum in 2020 twee keer verplaatst is in verband met corona.
- De MIND-Atlas behoefde verbeteringen om de vindbaarheid te vergroten. In 2020 is onderzocht welke technische mogelijkheden hiervoor beschikbaar zijn en er is besloten deze verbeteringen door te voeren.

MIND project 2019-2020

Looptijd van het project: 1 juli 2019 – 31 december 2020, verlenging 31 december 2021

Achtergrond/aanleiding, doelen en doelgroepen project

Zie bij campagnelijijn 3: Versterking positie ervaringskennis

Activiteit 3. MIND Preventie en Voorlichting

Achtergrond/aanleiding

MIND wil een samenleving waarbij mensen aandacht hebben voor psychische gezondheid. We bieden mensen de nodige handvatten om psychische klachten te voorkomen of deze zo min mogelijk het dagelijkse leven te laten verstoren. MIND kan ook bij deze preventie een belangrijke rol spelen. De websites van MIND zijn hier een goed voorbeeld van. Deze worden steeds beter gevonden, zodat mensen informatie, tools en ervaringsverhalen vinden, maar ook ondersteuningsaanbod via MIND of uit de beweging MIND. Door het succes van de website zal deze echter verder moeten worden ontwikkeld om de vraag aan te kunnen. Ook via evenementen (zoals MIND Poëziewedstrijd, Open MIND dag, MIND naasten-/familiedag) willen we mensen bij elkaar brengen en een plek geven waar erkenning en herkenning vinden en goed geïnformeerd worden. Naasten in de omgeving van iemand met psychische of verslavingsproblematiek zitten ook vaak met veel vragen. Ze willen helpen of hulp zoeken, maar weten niet hoe. Ook daar wil MIND een platform voor zijn. Voor jongeren is deze tijd behoorlijk complex. Psychische problemen worden vaak niet (h)erkend door de jongeren zelf. We werken er bij MIND hard aan om op verschillende manieren jongeren te stimuleren om te praten over hun psychische klachten. Via evenementen (zoals Last Man Standing, Time Out, Openup-Week en MIND Young Studio) en via een zo compleet mogelijk aanbod van informatie en ervaringsverhalen via onze websites willen we jongeren met psychische klachten een platform geven waar zij zich erkend, gesteund en goed geïnformeerd voelen.

Doel

Voorlichting en informatie verstrekken en met elkaar uitwisselen op events en publieksdagen

Doelgroepen

In dit resultaatgebied bieden we aan een brede groep mensen informatie gericht op hun eigen probleem of vragen, steun, ervaringen van anderen en lotgenotencontact, waar zij gemakkelijk en snel toegang toe kunnen hebben.

Resultaten 2020

- Doorontwikkeling digitale platform: gebruikers-/dataonderzoek is uitgevoerd, heeft inzicht gegeven in verbeteringen en resultaten zijn (deels) verwerkt.
- TIME OUT event vond plaats 5 oktober met een grote rol voor MIND en had 500 deelnemers. Daarnaast is (met idem doelstelling) 'Week van de Prestatiedruk' ontwikkeld en in november succesvol gelanceerd met 1.600 aanmeldingen en honderden kijkers per dag.
- MIND Young Studio: 15 jongeren hebben hun Studio periode afgesloten. Ondanks coronacrisis zijn er mooie resultaten behaald. Youtube video's (15) zijn grotendeels vervangen door Instagram posts met persoonlijke korte video's/polls (100+; vergelijkbare output).

Livestream Digitale Huiskamer

Looptijd van het project: 15 maart 2020 – 30 oktober 2020

Achtergrond/aanleiding

De coronacrisis heeft een grote impact op ons allemaal. We zijn aan huis gekluisterd en we leven met een hoop vragen. Dit kan behoorlijk stressvol zijn. Heel veel mensen met psychische kwetsbaarheden hebben het sinds de coronacrisis extra zwaar, omdat stress en het (deels) wegvallen van hulp de psychische klachten doet verergeren.

MIND en Out of the Box hebben direct in het begin van de crisis innovatieve manieren bedacht om tot steun te kunnen zijn voor onze achterban: mensen die wij als MIND, Out of the Box en onze cliënten- en naastenorganisaties normaal onder andere omstandigheden op fysieke plekken zouden ontmoeten. Samen met Blokmakers is een programma uitgewerkt voor het uitzenden van een livestream, die toegankelijk was voor iedereen. In het programma was naast kijken ook veel ruimte om mee te praten door mensen met een psychische kwetsbaarheid en hun naasten via een (video)inbelverbinding.

Doelen

Het doel van de livestream was het voorkomen dat psychische problemen zouden verergeren en dat mensen mentaal beter overleefden door het geven van:

- steun in de rug en lotgenotencontact
- betrouwbare informatie over corona en ondersteuningsmogelijkheden
- entertainment en ontspanning

Doelgroepen

De livestream richtte zich op alle mensen in Nederland die zich zorgen maakten, zich mentaal kwetsbaar voelden en heel goed een vaste structuur en ondersteunende zingeving konden gebruiken. De focus lag op mensen die al last hadden van psychische problemen en waarbij de klachten (konden) verergeren als gevolg van de coronacrisis. En vooral die groep waarvan de dagstructuur of ggz-behandeling was weggefallen.

Resultaten 2020

- Voorjaar 2020 vier dagen per week was 'onze digitale huiskamer' te volgen via een online livestream met gezellige items, interviews met deskundigen en tips en adviezen van ervaringsdeskundigen. In de livestream konden experts en ervaringsdeskundigen hun verhalen en ervaringen delen. Kijkers konden zelf ook deelnemen aan een gesprek door in te bellen en te praten over wat hen bezighield en hoe ze deze crisis zo goed mogelijk het hoofd konden bieden.
- Eind maart hadden we zelfs een zeer speciale gast in onze online huiskamer: Koningin Máxima! Zij (video)belde om te vragen aan de ervaringsdeskundigen in de studio hoe het met hen ging in deze hectische periode. De Koningin toonde zich zeer begripvol en leefde mee met iedereen die psychische klachten ervaart. Ze gaf aan heel goed te begrijpen dat mensen nu meer angst en

onzekerheid ervaren, onder andere door het wegvallen van vaste dagelijkse patronen, behandelingen en sociale netwerken. Ook van professionals hoorden we dat een vast ritme heel belangrijk is. Daarnaast gaf de Koningin aan dat ze deze MIND-huiskamer een geweldig initiatief vond om elkaar virtueel te ontmoeten in deze tijd van fysiek afstand houden en ze hoopt dat de livestream veel mensen zal bereiken.

- Het bereik van de livestream was al snel rond de 5.000 mensen per dag. Uiteindelijk hebben MIND en Out of the Box 160.000 kijkers getrokken op de YouTube en Facebook kanalen van MIND en Out of the Box TV.

Campagnelijn 3: Versterking positie ervaringskennis

Kernboodschap

De belangrijke rol die ervaringsdeskundigen – waaronder ook familie-ervaringsdeskundigen worden verstaan - in de ggz kunnen spelen wordt meer en meer onderkend. De praktijk is vaak echter nog weerbarstig en vraagt om een actieve rol van MIND om de positie en rol van ervaringsdeskundigheid en daarmee de invloed van de patiënten en naasten in de zorg, het sociale domein, de opleidingen en de belangenbehartiging te bevorderen.

Outcome: de belangrijkste mijlpalen samengevat

MIND heeft in 2020 de **inbreng en positie van ervaringskennis in opleidingen en onderwijs versterkt** door de ontwikkeling van het MIND Expert Center vanuit het MIND project (zie projecten). We hebben met diverse onderwijs- en opleidingsinstellingen afspraken gemaakt om ook in 2021 ervaringsdeskundigen uit onze achterban in te zetten als gastdocenten en voorlichters bij hun lessen. Vooral bij de RINO's en bij na- en bijscholingstrajecten constateren we enthousiasme en bereidwilligheid om ervaringskennis duurzaam mee te nemen in hun opleidingen. Daarnaast is de deskundigheid en kennis van **cliënten- en naastenorganisaties** op het gebied van wet- en regelgeving in de GGz vergroot door de trainingen die MIND hierover heeft gegeven: hierdoor kan de achterban de collectieve belangen beter behartigen op lokaal en regionaal niveau, bijvoorbeeld in de gesprekken met gemeenten, verzekeraars en zorgaanbieders bij de zorginkoop.

Uitwerking speerpunten

Speerpunten	Verslag 2020
<i>Regionale steunpunten MIND</i>	
<p>Doel: Met de decentralisering van de zorg is ook voor MIND een regionale structuur noodzakelijk om de verbinding te bevorderen tussen de landelijke en de regionale organisaties van patiënten en naasten, hun (gezamenlijke) netwerk in de regio te versterken en te ondersteunen bij de participatie en de (collectieve) belangenbehartiging vanuit ervaringskennis in de regio. In 2020 wil MIND deze regionale steunpunten gaan implementeren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • In het Hoofdlijnenakkoord ggz 2019 – 2022 is de opzet van een regionale structuur voor MIND als afspraak opgenomen. In 2019 is hiervoor samen met de leden een plan opgesteld. Mede op basis van dit plan en de in 2019 en 2020 uitgevoerde inventarisatie onder de regionale cliëntenorganisaties die zijn aangesloten bij MIND heeft MIND in 2020 de opzet van een regionale structuur verder voorbereid. • In 2019 en 2020 zijn gesprekken gevoerd met het Ministerie van VWS over de implementatie van dit plan in het kader van de afspraak in het Hoofdlijnenakkoord ggz. In de loop van 2020 is door het Ministerie van VWS besloten een openbare aanbesteding te starten voor de uitwerking van een regionale structuur. Samen met de achterban heeft MIND het plan voor de regionale structuur nader uitgewerkt ten behoeve van de inschrijving op de aanbesteding. Ultimo 2020 werd bekend dat MIND de aanbesteding niet is gegund.

<i>Versterken positie ervaringskennis in onderwijs en opleidingen</i>	
<p>Doel: Het belang van de inzet in de opleidingen in de ggz van ervaringskennis in het algemeen en ervaringsdeskundigen in het bijzonder wordt breed onderschreven. Ook in het Hoofdlijnenakkoord ggz 2019-2022 is dit opgenomen. MIND wil actief bijdragen aan de inzet en invloed van ervaringskennis en -deskundigen in de opleidingen in de ggz door mee te denken over de opzet van opleidingen, de curricula en de concrete inzet van ervaringsdeskundigen bij het onderwijs.</p>	<p>MIND vindt het heel belangrijk dat ervaringskennis structureel onderdeel wordt van de opleiding en nascholing van zorgprofessionals, bijvoorbeeld via gastlessen bij hogescholen. Het MIND Expert Center werkt daar aan door mensen uit onze achterban als gastdocenten en voorlichters te koppelen aan onderwijs- en opleidingsinstellingen die een vraag hebben naar lessen van ervaringsdeskundigen. De ervaringsdeskundigen worden gevonden bij de achterbanorganisaties of ambassadeurs van MIND via het MIND Expert Center. De lobby rond deze activiteit wordt mede vanuit de instellingssubsidie uitgevoerd. De ontwikkeling en praktische uitvoering van het MIND Expert Center wordt uitgevoerd en gefinancierd in het kader van het HLA <i>MIND project</i>, activiteit 4 <i>MIND Expert Center</i> (zie onder projecten campagnelijn 3).</p>
<i>Regionale en lokale patiënten-, cliënten- en familieparticipatie, waaronder subsidiëring</i>	
<p>Doel: In toenemende mate wordt aan cliënten en naasten een actieve bijdrage gevraagd in de totstandkoming en uitvoering van lokaal en regionaal beleid. Dit is een goede ontwikkeling die kan bijdragen aan een meer structurele positie van ervaringskennis in het sociale en het zorgdomein. Om dit ook te kunnen waarmaken is net als op landelijk niveau een structurele financiering van deze inzet noodzakelijk. In het Hoofdlijnenakkoord ggz 2019-2022 is opgenomen dat hiervoor afspraken gemaakt zullen worden. MIND wil deze afspraken in 2020 verder uitwerken zodat we in 2020 ook onze rol waar kunnen maken.</p>	<p>MIND heeft in 2020 verschillende trainingen verzorgd voor de achterban, met het doel de kennis van het stelsel te vergroten (verschil tussen de wetten, hoe is de financiering en aanspraak geregeld). Maar ook lobby- en belangenbehartigingstrainingen trainingen met het doel de rol en positie van cliëntenorganisaties te verstevigen, zodat zij de collectieve belangen op regionaal niveau beter kunnen behartigen en weten hoe lobby werkt, en op welke wijze je lokaal en regionaal effectief kunt beïnvloeden, b.v. in de gesprekken met gemeenten, verzekeraars en aanbieders.</p> <p>De gesprekken over subsidiëring van regionale en lokale participatie zijn in 2020 gestart en zullen in 2021 doorlopen.</p>

Overige onderwerpen	
<p>Professionalisering ervaringsdeskundigheid</p>	<p>MIND heeft in 2020 verschillende trainingen verzorgd voor de achterban, met het doel de kennis van het zorgstelsel te vergroten : het verschil tussen de wetten (zoals de Zvw, WLZ, jeugdhulp, WMO, Wvvgz) de financiering en de aanspraak.</p> <p>Ook heeft MIND in 2020 een lobbytraining verzorgd voor cliënten- en familieraden van ggz-instellingen om de kennis van de wet WMCZ te vergroten en de rol van de familieraden in instellingen te verstevigen. Alsook in kaart te brengen welke lobby strategieën en tactieken effectief kunnen zijn om het beleid te beïnvloeden niet alleen binnen de instelling, maar ook buiten de instelling zoals met andere stakeholders in de regio (zoals verzekeraars, gemeenten, huisartsen, de media) om de</p>

	<p>toegang tot zorg te verbeteren, en het herstel na opname te verbeteren.</p> <p>Daarnaast heeft MIND een gevorderde lobbystrategietraining verzorgd voor landelijke patiëntenvereniging, regionale en lokale cliëntenorganisaties met het doel om de collectieve belangen op regionaal niveau beter te kunnen behartigen en te begrijpen hoe lobby werkt en op welke wijze je nog effectiever kunt beïnvloeden bijvoorbeeld aan de lokale of regionale inkooptafel.</p>
Beleids subsidiering landelijke patiënten-, cliënten- en familieorganisaties.	Dit heeft onze blijvende aandacht. Er is met de leden een werkgroep gevormd. Er zijn online meetings geweest waarin we onze gezamenlijke inhoudelijke standpunten en lobbystrategie m.b.t. het nieuwe subsidiekader hebben afgestemd. Ook is in de gesprekken stilgestaan bij een gewenste regiostructuur, zodat we vanuit MIND onderbouwd kunnen pleiten voor voldoende en duurzame subsidie in de regio. Er is een projectvoorstel ontwikkeld voor regionale belangenbehartiging vanuit MIND, maar helaas is deze aanbesteding ons niet gegund.
Versterken positie ervaringskennis in sociaal domein en jeugd	In ons jeugdprogramma werken we met een 'expertcommissie jeugd' bestaande uit ervaringsdeskundigen. Ditzelfde geldt voor de expertcommissie 'kwaliteit van leven' waar het sociaal domein onderdeel van is.
Structurele bekostiging inzet (familie)ervaringsdeskundigheid	MIND zet zich in voor structurele bekostiging door deelname van de VvEd in werkgroep 5 van het zorgprestatie model en ervaringsdeskundigheid op de definitieve beroepenlijst te krijgen. En daarbij de professionalisering en kwaliteitsbevordering die daarvoor nodig is te ondersteunen door deelname in diverse werkgroepen zoals bijvoorbeeld professioneel statuut en beroepsregister. Deze zijn in april 2020 gestart.
Opzetten structuur voor (ervarings-) kennismanagement	In het kwaliteitssysteem voor ervaringsdeskundigheid ontwikkelt de VvEd ook een kennisbank.
Voeden van zorgverzekeraars bij hun zorginkoopbeleid met inbreng vanuit ervaringskennis	Dit is geborgd door middel van de overleggen over dit onderwerp waarbij zowel MIND als de koepelorganisatie ZN vertegenwoordigd is.
Versterking netwerk van hulp- en advieslijnen van 15 lidorganisaties van MIND Landelijk Platform, Meld je Zorg in de GGZ (onderdeel van Nationale Zorgnummer) en de hulplijn Korrelatie, en de lotgenotencontactgroepen.	MIND heeft ook in 2020 acties ondernomen om de hulp- en advieslijnen van 15 lidorganisaties van MIND Landelijk Platform, Nationaal Zorgnummer en de hulplijn Korrelatie steviger in beeld te krijgen. Dat is bijvoorbeeld gedaan door de hulplijnen en de verschillen ertussen duidelijk te communiceren naar huisartsen en tijdens verschillende webinars en evenementen. Ook hebben we vorig jaar een aantal consultgesprekken gevoerd met Stichting Borderline en de Depressiestichting. Zo hebben we ze geholpen met vragen als hoe om te gaan met de hulplijn tijdens de Coronacrisis. Ook namen we indien nodig of gewenst lastige casussen van ze over.

	De lotgenotencontactgroepen zijn hierboven reeds beschreven.
Training belangenbehartiging voor landelijke en regionale patiënten- en familieorganisaties	Dit onderwerp is reeds aan bod gekomen bij het speerpunt 'Regionale en lokale participatie' in deze campagnelijn.

Projecten in campagnelijn 3: Versterking positie ervaringskennis

MIND project 2019-2020

Looptijd van het project: 1 juli 2019 – 31 december 2020, verlenging 31 december 2021

Achtergrond/aanleiding project

Dit MIND project bouwt voort op de resultaten van het vorige MIND project en sluit aan op verschillende doelstellingen van het Hoofdlijnenakkoord ggz.

MIND richt zich in dit programma op:

- Het versterken, professionaliseren en verbinden van een beweging van cliënten, naastbetrokkenen en andere betrokkenen in de ggz, zodat het cliënten- en familieperspectief overtuigend en authentiek wordt ingebracht op alle terreinen van de zorg en het sociale domein en het opstellen van een Theory of Action om onze focus kracht bij te zetten;
- Het verder (door)ontwikkelen van ons aanbod van digitale patiënten- en naasteninformatie en anonieme laagdrempelige hulp en verwijzing, ook voor de mensen die wel klachten maar (nog) geen professionele hulp hebben;
- Kwaliteitsverbetering van de zorg door het inbrengen van ervaringsperspectief van cliënten en naasten aan bestaand scholingsaanbod voor professionals bij BIG-beroepsopleidingen en overige bij- en nascholing voor zorgprofessionals.
- Het werken aan kwaliteit van zorg vanuit het cliënten- en naastenperspectief door middel van het uitreiken van kwaliteitssterren die zich op verschillende aspecten van zorg richten (naasten en herstel).

Activiteit 1. MIND Theory of Action

Achtergrond/aanleiding

In het vorige MIND-project hebben we de eerder opgezette Psygenda verder uitgewerkt. Om deze goed aan te laten sluiten bij de ontwikkelingen in het veld en binnen de beweging, werd deze aan het eind van het vorige project tot een Theory of Change (ToC) doorontwikkeld. Het maken van een ToC is zowel een proces als een product. Het is enerzijds een serie stappen waarin de dialoog centraal staat en waarin we binnen de beweging en als organisatie samen onderzoeken hoe een beoogde maatschappelijke verandering tot stand komt. Het is anderzijds ook een product; de visualisatie van de ToC laat zien hoe we als beweging en organisatie het proces van maatschappelijke verandering begrijpen en aan impact willen werken. In de ToC van MIND beschrijven we de weg, de veranderpaden, inclusief stappen en veronderstellingen, welke nodig zijn om maatschappelijke verandering voor onze doelgroepen te realiseren. De ToC is vooral een 'theoretisch kader' dat nog naar de praktijk vertaald moet worden. Dat gaan we in dit project doen, door het ontwikkelen van een Theory of Action. Dit doen we door te bepalen waar we als MIND en haar beweging invloed op hebben en (strategisch) te prioriteren waar we ons op in willen zetten. Dit vertaalt zich naar concrete doelen, acties, resultaten, een communicatieplan en samenwerkingsverbanden/-coalities en wordt opgeleverd als een meerjarenbeleidsplan.

Doel

Een landelijke agenda van de cliënten- en familiebeweging voor het bevorderen van de mentale gezondheid van Nederland uitgewerkt naar een Theory of Action en meerjarenbeleidsplan.

Doelgroepen

Brede achterban MIND

Resultaten 2020

- Theory of Action is uitgevoerd in de vorm van een Meerjarenbeleidsplan 2020-2025 en concrete werkplannen, ontwikkeld in intensieve samenwerking met onze leden.
- Onepager is ontwikkeld en gecommuniceerd.
- Aan diverse partijen zijn de speerpunten m.b.t. theory of action en MJBP toegelicht. Per onderwerp komen er coalities met partijen om onze ambities waar te maken.

Een aantal activiteiten zal plaatsvinden in de verlenging van het project en wordt in 2021 uitgevoerd:

- Communicatieplan is in ontwikkeling, inclusief input samenwerkingspartners, met publieksversie, samenvatting en concrete activiteiten om de cliëntenbeweging goed op de agenda te zetten in Nederland.
- Verdere coalitievorming op thema's met samenwerkingspartners
- Met evaluatie en aanpassing van de ToC is een start gemaakt in 2020, wordt volbracht in 2021.

Activiteit 2. MIND in beweging

Achtergrond/aanleiding

MIND heeft als doel om mensen met psychische problemen en hun naasten te ondersteunen en samen met hen een beweging te vormen. Afgelopen jaar is hier wederom aan gewerkt door verschillende landelijke bijeenkomsten te organiseren, het gesprek aan te gaan met landelijke en regionale cliënten- en naastenorganisaties en de besturen om te kijken wat MIND voor ze kan betekenen en wat zij voor MIND kunnen betekenen. Er is nagedacht over hoe mensen die iets willen betekenen voor MIND, supporters, betrokken kunnen worden bij de beweging en er is gestart met het concept MIND Cafés, een ontmoetingsplek voor mensen met psychische klachten, naasten en andere geïnteresseerden. Bovenstaande activiteiten hebben bijgedragen aan het ontwikkelen van de beweging MIND. Deze beweging kan het meeste betekenen voor mensen die te maken hebben met psychische of verslavingsproblematiek als zij kwalitatief goed aanbod en uitwisseling biedt en goed zichtbaar en vindbaar is. In dit project zetten we in op een aantal activiteiten waarmee de landelijke en regionale organisaties nog meer worden verbonden met elkaar en met MIND, zodat zij optimaal kunnen profiteren van uitwisseling tussen MIND-organisaties en zo de beweging verder kunnen versterken en voeden.

Doel

Een dynamische vorm van samenwerken tussen cliënten- en naastenorganisaties, hun leden en andere betrokkenen en organisaties die elkaar door verbinding kunnen versterken, zowel landelijk, regionaal als lokaal.

Doelgroepen

Brede achterban MIND

Resultaten 2020

- Themabijeenkomsten en ontmoetingsdagen hebben fysiek en digitaal plaatsgevonden: 8 leden-ontmoetingsbijeenkomsten en 14 themabijeenkomsten in de vorm van (Zomerse) Perspectiefsessies. Daarnaast komt er meer aandacht voor diversiteit in onze achterban; daarvoor zijn 2 digitale bijeenkomsten geweest.
- Pool MIND-supporters: kennisuitwisseling met Samen Sterk zonder Stigma en interne startbijeenkomst hebben geleid tot delen van kennis, activiteiten, documenten en overzicht van wensen en behoeften t.b.v. AVG-proof registratiesysteem.
- MIND cafés/Politieke Cafés: in de vorm van digitale Regionale Perspectiefsessies, gericht op regionale samenwerking en visieontwikkeling mede i.h.k.v. VWS standpuntbepaling GGZ

Zorglandschap en Tweede-Kamerverkiezingen 2021. Diverse overige online meet-ups vonden plaats zoals webinars, werkgroepen, brainstormsessies en regionale versterkingsbijeenkomsten. *Een aantal activiteiten zal plaatsvinden in de verlenging van het project en wordt in 2021 uitgevoerd:*

- Meer digitale (regionale) bijeenkomsten ter versterking van de MIND achterban en beweging, er is gestart met de uitvoering van een regeling versterking regionale belangenbehartiging en een Social Platform voor onderlinge kennisuitwisseling is in de maak.
- Inrichten van het AVG-proof registratiesysteem en verenigen van MIND supporters.

Activiteit 4. MIND Expert Center

Achtergrond/aanleiding

Het is belangrijk dat elke professional in de ggz en het sociaal domein in aanraking komt met het cliënten-en naastenperspectief. Dat geldt voor professionals (al dan niet in opleiding) die direct contact hebben met cliënten en naasten, maar ook voor professionals in staf- en beleidsfuncties. Het MIND Expert Center wil de inbedding van ervaringskennis aanjagen en borgen in alle relevante scholing en opleiding van professionals die te maken hebben met mensen met psychische kwetsbaarheden/of verslavingsproblematiek. In het voorgaande project zijn de contouren uitgedacht voor wat toen de 'MIND Academy' als werktitel had. Deze is inmiddels omgedoopt tot het MIND Expert Center, een verbindend centrum dat ervaringskennis uit het netwerk van de MIND-achterban structureel gaat borgen in verschillende opleidingsprogramma's voor professionals in zorg en welzijn. In het ontwerp 'MIND Expert Center' zijn drie taakgebieden benoemd.

Doel

- Een structurele inbreng van het cliënt- en naastenperspectief in opleidingsprogramma's van hulpverleners;
- Verbinden van het bestaande scholingsaanbod voor professionals vanuit de achterban van MIND met de opleidingsvraag van zorgprofessionals;
- Aanjagen van de kwaliteit van de scholing vanuit de achterban via het aanbieden van trainingen en intervisie;
- Zorgen voor structurele ingangen voor ervaringskennis in BIG-beroepsopleidingen en overige bij- en nascholing voor zorgprofessionals.

Doelgroepen

Ggz-gerelateerde onderwijsinstellingen en MIND-achterban.

Resultaten 2020

- Er zijn meerdere pilots uitgevoerd met opleidingsprogramma's ten behoeve van de inbedding van het cliënten en naastenperspectief, waaronder RINO Amsterdam, RINO Zuid en RINO Groep Utrecht (verscheidene nascholingsprogramma's), terugkerende afspraak bij opleiding tot Verpleegkundig Specialist GGZ, congres Basis GGZ. Er zijn verkennende gesprekken bij de NVvP gevoerd in het kader van het nieuwe landelijke opleidingsplan psychiatrie.
- Er zijn vier nieuwe vertegenwoordigers opgeleid tot gastdocenten via onze maatwerk cursus bij PGO Support
- Er is gestart met de ontwikkeling van een online kennismodule 'Focus op naasten in de ggz', gebaseerd op de meest recente kwaliteitsstandaard. Hiermee kunnen gastdocenten en voorlichters van naastenorganisaties met een gelijk geluid basiskennis verspreiden aan zorgprofessionals, terwijl deze voorlichters ook de kans hebben zelf een eigen bijeenkomst vorm te geven die hier op aansluit.
- Er zijn meerdere basispresentaties (door)ontwikkeld over generieke thema's: Samen beslissen, goede zorg vanuit cliënten en naastenperspectief, ervaringsdeskundigheid/patiëntenparticipatie bij zorginnovatie. Er zijn online colleges en presentaties verzorgd waarin ervaringskennis (in de

brede zin) het hoofdthema was (congres basis ggz, psychologen APV programma, NIHES Erasmus MC cursus)

- Er is een plek bedongen in de herziening van de BIG-vervolgopleiding van gz-psychologen, psychotherapeuten en klinisch psychologen (APV programma)
- Er is een hoofdstuk geschreven over het cliënten en naastenperspectief in het Handboek voor GZ-psychologen, wat een naslagwerk en studieboek is voor de gz-psycholoog.

Vliegende Brigade Ervaringsdeskundigheid

Looptijd van het project: 16 april 2020 – 15 april 2022

Achtergrond/aanleiding

De Meerjarenagenda beschermd wonen en maatschappelijke opvang bevat de kernthema's waarop lokale, regionale en landelijke partijen intensiever willen samenwerken om de implementatie van de visie van de commissie Toekomst beschermd wonen te versnellen (rapport Dannenberg). Het programma Beschermd Thuis van ZonMw wil projecten, activiteiten en initiatieven stimuleren en faciliteren die bijdragen aan de implementatie van de Meerjarenagenda. In dat kader wil het project Vliegende Brigade Ervaringsdeskundigheid bevorderen dat het perspectief van cliënten en naasten, ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid wordt ingezet en geborgd.

Het project is een samenwerkingsverband van de stichting Werkplaats COMO, Valente en MIND waarbij Werkplaats COMO het projectleiderschap vervuld en MIND penvoerder is. In de kerngroep neemt ook een oud-wethouder deel voor het gemeentelijk perspectief

Doelen

Het inrichten van een landelijke uitvoerings- en coördinatiefunctie van een Vliegende brigade, die expertise biedt ten aanzien van de inzet van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid binnen de acht thema's van de Meerjarenagenda. De Vliegende Brigade ondersteunt gemeenten, cliënten- en naastenorganisaties en andere relevante organisaties op het gebied van het toerusten en borgen van het perspectief en de ervaringskennis van ervaringsdeskundigen en naasten. Met als doel dat hun plannen en praktijken beter en realistischer worden en het draagvlak wordt vergroot.

Doelgroepen

De Vliegende Brigade richt zich op organisaties die een rol hebben in de scope van de Meerjarenagenda. Gemeenten, cliënten- en naastenorganisaties, burgerinitiatieven, zorg- en ondersteuningsorganisaties, instellingen voor maatschappelijke opvang, welzijnsorganisaties, onafhankelijke cliëntondersteuners, straatadvocaten, cliëntenraden, familieraden, zelfregie- en herstelinitiatieven, woningcorporaties, zorgverzekeraars. Organisaties die soms worstelen met de inzet van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid bij ingewikkelde vraagstukken rondom de maatschappelijke opvang en het beschermd wonen en het terugdringen van dak- en thuisloosheid.

Resultaten 2020

- De kerngroep en stuurgroep zijn samengesteld en aan het werk gegaan. Zie <https://www.ervaringsinzet.nu>
- De visie en missie zijn verwoord "Vanuit de visie 'ervaringskennis is onmisbaar' heeft de Vliegende Brigade Ervaringsdeskundigheid de missie om de inzet van kennis en ervaring van cliënten en naasten overall gemeengoed te laten worden."
- De communicatiestructuur is opgezet. De website is gelanceerd en een Twitteraccount is gestart @ervaringsinzet. Diverse presentaties zijn gehouden bij de achterban en bij overige stakeholders.
- Vragen die direct afgehandeld konden worden waren enerzijds "enkelvoudige kennisvragen" (hoe en wat) en anderzijds "verbindingsvragen" (bij wie).

- 13 complexere vragen kwamen binnen waarbij vraagverheldering en onderzoek nodig was. Er moest eerst onderzocht worden wat er speelt, met welke belemmeringen we te maken hadden etcetera. Daarvan zijn 3 vragen in 2020 afgerond. De overige vraagstukken lopen nog.
- Op grond van de binnengekomen vragen is een start gemaakt met het analyseren van een rode draad.
- Om de bestaande en te ontwikkelen kennis te borgen is gestart met samenwerking met Movisie en de vakvereniging voor ervaringsdeskundigen om te komen tot een kennisplein.

Campagnelijn 4: Jeugd

Kernboodschap

Zorg en ondersteuning voor kinderen en jongeren met een psychische kwetsbaarheid en psychische problemen is dichtbij, tijdig, kwalitatief goed, passend en op maat beschikbaar. Samenwerking binnen en tussen de verschillende domeinen, waarbij de toekomstwensen en participatie centraal staan (opleiding, werk), is uitgangspunt en de continuïteit is geborgd. Jongeren zelf en hun ouders zijn vanzelfsprekend betrokken bij alle facetten van, en op alle momenten in, het zorgproces.

Outcome: de belangrijkste mijlpalen samengevat

In 2020 heeft onze deelname aan het **Actieprogramma Zorg voor de Jeugd** ertoe geleid dat de ervaringen en belangen van jongeren en hun naasten die te maken krijgen met jeugd-ggz beter in beeld kwamen bij beleidsmakers en stakeholders. Vanaf april 2020 is het overleg geïntensiveerd in het kader van de **Stuurgroep 'Jeugdhulp en Corona'**: hier heeft MIND samen met haar (jongeren-)achterban een actieve inbreng gehad en konden jongeren hun wensen en ervaringen toelichten.

De doelen onder het speerpunt **'suïcidepreventie jeugd'** hebben we bereikt door onze deelname aan de Landelijke Agenda Suicidepreventie. De deelname heeft onder andere geleid tot het project 'De MIND Young Academy-lessen': de komende jaren gaan we i.s.m. Diversion en in afstemming met STORM, lessen op scholen geven over psychische gezondheid, door en voor jongeren. Het meer bespreekbaar maken van mentale issues en het snel, dichtbij en laagdrempelig hulp bieden aan jongeren moet indirect leiden tot suïcidepreventie onder jongeren.

Expertcommissie Jeugd

De activiteiten onder deze campagnelijn worden bij MIND gemonitord door de expertcommissie Jeugd. Dit is een expert-raad die is samengesteld vanuit de brede achterban van MIND en die meedenkt en adviseert ten aanzien van de werkzaamheden die door de lidorganisaties samen met het bureau van MIND worden uitgevoerd.

Uitwerking speerpunten

Speerpunten	Verslag 2020
<i>Implementatie en monitoring "Actieprogramma Zorg voor de Jeugd"</i>	
Doel: Het Actieprogramma Zorg voor de Jeugd is tot stand gekomen in overleg met de veldpartijen, waaronder MIND en is een inhoudelijke reactie op de eerste evaluatie van de Jeugdwet. Het programma kent verschillende actielijnen en beschrijft een aantal mooie ambities voor de brede jeugdhulp. MIND heeft een actieve en kritische rol in de uitwerking en implementatie van die mooie ambities in verschillende concrete activiteiten.	<ul style="list-style-type: none">• MIND is partner in het landelijke programma Zorg voor de Jeugd en vertegenwoordigt daar, samen met Iederin, Per Saldo en meer op afstand het LOC, de kinderen/jongeren/ouders. We hebben in het programma een actieve en kritische rol, waarbij we letten op focus op het kind en het gezin/naasten daaromheen.• De betrokken stuurgroep is voorbereidend en initiatief nemend op de verdere doorontwikkeling van het programma, dat tussentijds ook wordt herijkt. In november 2019 heeft het kabinet ingrijpende veranderingen in het huidige jeugdstelsel aangekondigd, deze worden binnen het programma ontwikkeld en besproken.

	<ul style="list-style-type: none"> • Alle betrokken partijen zijn vanaf april 2020 ook betrokken bij het eerste dagelijkse, en later wekelijkse online overleg Stuurgroep Jeugdhulp en Corona. Hierbij zijn ook nog veel meer aanverwante organisaties gaandeweg aangesloten om de jeugdhulp in deze crisistijd zo goed mogelijk te laten verlopen en knelpunten tijdig te signaleren en hier samen oplossingen voor te zoeken. Hierin zijn ook jongeren betrokken (al dan niet via MIND).
<i>KOPP/KVO-kinderen</i>	
<p>Doel: De problematiek van kinderen van ouders met psychische problematiek en van verslaafde ouders, zowel tijdens de jeugd als op latere leeftijd, wordt vaak onderschat of blijft op zijn minst onderbelicht. Deze problemen hebben evenwel grote impact op het leven en de gezondheid van de betrokken kinderen en daarmee op de maatschappij als geheel. MIND wil deze groep en deze problematiek daarom prominenter op de agenda plaatsen en samen met andere partijen concrete activiteiten ontwikkelen in het kader van preventie, vroegsignalering en ondersteuning.</p>	<p>Dit onderwerp werd in 2020 als structureel aandachtspunt meegenomen in de activiteiten die we binnen deze campagnelijn uit hebben gevoerd. Het is daarmee een onderdeel van de integrale aanpak op dit dossier. MIND heeft samen met een aantal leden bijgedragen aan de in januari 2020 geautoriseerde generieke module <i>KOPP/KOV - Zorg voor ouders met psychische en/of verslavingsproblematiek en hun (volwassen) kinderen (KOPP/KOV)</i>. Deze is te vinden op https://www.ggzstandaarden.nl/generieke-modules/zorg-voor-ouders-met-psychische-en-of-verslavingsproblematiek-en-hun-volwassen-kinderen-kopp-kov/introductie</p> <p>MIND heeft in 2019 twee ervaringsdeskundigen aangedragen die staatssecretaris Blokhuis een jaar zouden adviseren. Eén van hen is een volwassen KOPP/KOV. Zij heeft meer dan een jaar (ivm corona is het verlengd) met Paul Blokhuis meegedacht en aangegeven waar kansen liggen en waar ze tegenaan lopen. Deze samenwerking heet #kennercadeau.</p>
<i>Suïcidepreventie jeugd</i>	
<p>Doel: Suïcide is ook onder jeugd een belangrijke doodsoorzaak. Binnen de bredere landelijke aanpak voor suïcidepreventie, wil MIND dan ook specifiek aandacht geven aan en een actieve rol spelen bij de suïcidepreventie onder jeugd. Daartoe werken we onder meer samen met 113 online en andere partijen.</p>	<p>De samenwerking tussen MIND en 113 is reeds hierboven beschreven.</p> <p>Het onderdeel 'jeugd' wordt hierin meegenomen; in 2020 zijn hiervoor de fundamenteen gelegd (ondertekening Landelijke Agenda Suïcidepreventie en indienen van projecten) waarop in 2021 wordt voortgebouwd. Het betreft specifiek voor de jeugd de uitbreiding van de MIND Young Academy en de versteviging van de samenwerking tussen STORM en MIND.</p>
Overige onderwerpen	
<p>Problematiek 18- / 18+, landelijk en regionaal</p>	<ul style="list-style-type: none"> • In 2020 hebben we aansluiting gezocht bij de lobby voor verhoging/flexibilisering van de leeftijdsgrens voor jeugdhulp en dit op verschillende tafels en in verschillende discussies steeds weer als knelpunt meegeven. • Deelname aan traject Openstelling Wlz voor (jeugd)ggz.

Onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> • Aangesloten bij traject Met andere ogen, een project vanuit de oorspronkelijke coalitie Zorg & Onderwijs onder leiding van René Peeters. • Naar aanleiding van de coronacrisis heeft MIND veel energie gestoken in het aan elkaar koppelen van maatregelen en oplossingen in het kader van mentale gezondheid in het onderwijs (door het ontbreken van fysiek onderwijs).
Implementatie doorzettingsmacht jeugd	Doorzettingsmacht is als zodanig opgenomen in het wetsvoorstel voor de herziene Jeugdwet. Nu al is er duidelijke verbetering te zien in de handelingssnelheid van de regionale expertteams, maar als dit niet lukt kan men opschalen naar het landelijke 'Team Complexe Casuïstiek', van het Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd. Dit vergt echter nog steeds blijvende vasthoudendheid en ondersteuning om het landelijke karakter te blijven waarborgen.
Versteving positie MIND en ervaringsdeskundigheid in jeugdveld (landelijk en regionaal)	<ul style="list-style-type: none"> • MIND heeft zich in 2020 gericht op de regioambassadeurs en het verstevingen van de contacten met de regionale en lokale organisaties en initiatieven. • Daarnaast heeft MIND zich gericht op de landelijke ambassadeurs "cliëntenperspectief" van het Ondersteuningsteam Zorg voor de jeugd.

Projecten in campagnelijn 4: Jeugd

Jeugdhulp doen we samen

Looptijd van het project: februari 2018 – oktober 2020

Achtergrond/aanleiding

Sinds 1 januari 2015 zijn de gemeenten beleidsverantwoordelijk voor de toewijzing van zorg en ondersteuning aan jongeren met een zorgvraag en hun ouders. Voor een goede uitvoering van deze verantwoordelijkheid, is het belangrijk dat jongeren en ouders betrokken worden. Deze betrokkenheid (lokale en regionale participatie van jongeren en ouders) is nog onvoldoende van de grond gekomen.

Het project wordt met zowel landelijke als regionale partijen (uit verschillende achtergronden) uitgevoerd.

Doel

De organisaties LOC zeggenschap in zorg, Ieder(in), MIND, Stichting UW Ouderplatform en Zorgbelang Nederland willen met het project 'Jeugdhulp doen we samen' de lokale en regionale cliëntenparticipatie stimuleren en helpen bij de verdere ontwikkeling.

Doelgroep

Gemeenten, jongeren met jeugdhulp en hun ouders.

Resultaten 2020

- De website www.jeugdhulpdoenwesamen.nl is operationeel en verder uitgebreid met informatie.
- Om gemeenten te stimuleren om de mensen om wie het gaat, bij de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van het beleid te betrekken is in vier regio's – IJsselland, Food Valley, Brabant-Zuidoost en Zuid-Holland-Zuid – geïnventariseerd wat werkzame factoren zijn voor jeugd- en ouderparticipatie. De resultaten van deze inventarisatie zijn verwerkt in een toolkit met handvatten en voorbeelden voor hoe je de participatie van jongeren en ouders kunt vormgeven. Ze dienen ter inspiratie, want elke lokale situatie is anders en vraagt misschien om een andere invulling. De toolkit is te vinden op de website of direct via de link: <https://www.jeugdhulpdoenwesamen.nl/wp-content/uploads/2020/09/Toolkit.pdf>.
- Een animatiefilmpje is gemaakt ter introductie op de handvatten, deze is te vinden op de homepage van www.jeugdhulpdoenwesamen.nl. Hierin wordt aangegeven hoe de handvatten tot stand zijn gekomen en waarom gemeenten de handvatten zouden moeten gaan gebruiken.
- Monitoring van knelpunten in de jeugdhulp in het land door vragenlijsten op de volgende thema's: Meebeslissen in de jeugdhulp, Toegang tot jeugdhulp, Wachtijdbeleving en Cliëntenparticipatie. De resultaten van de vragenlijsten zijn besproken met stakeholders en er zijn vervolgacties uitgezet.

Eerder is Beter

Looptijd van het project: 1 oktober 2020 – 30 september 2022

Achtergrond/aanleiding

Hoofdaanvrager: Parnassiagroep. MIND werkt mee als platform met test en voorlichting voor jongeren (website MIND Young).

De meeste psychische problemen starten tijdens de adolescentie en vroege volwassenheid. Deze vastlopers laten zich voorspellen door eerste aankondigingen. De klassieke GGZ kwam in actie wanneer er klachten zijn. Deze curatieve benadering gaan we verlaten zonder de kennis van de GGZ overboord te gooien. We gaan de kennis van voorspellers inzetten om vastlopen in patronen te voorkomen. Samen met partners in het sociaal domein voorkomen we dat buitengewone ervaringen het leven van jongeren gaan overheersen. Vooraf leed voorkomen in plaats van achteraf behandelen. De eerste aankondigingen signaleren en herkennen en adequaat aanpakken.

Doelen

We gaan jongeren treffen voordat ze zich melden bij de ggz, op het moment dat deze ervaringen net beginnen. Het omslagpunt waar ervaringen buitengewone ervaringen worden. We richten ons op:

1. Ervaringen en gedachten normaliseren
2. Jongeren helpen bepaalde denkpatronen en negatieve verwachtingen te herkennen
3. Ze stimuleren bepaalde patronen te doorbreken door mogelijke andere interacties aan te reiken

Om jongeren online te ontmoeten hebben we de hulp ingeroepen van jongeren zelf, online marketeers en ontwerpers. Zij hebben samen uit de praktijk en wetenschap een taal ontworpen die aansluit bij de belevingswereld van jongeren met als doel te verklaren, gerust te stellen, met de ervaringen mee te veren of de jongeren te coachen in hun belevingen. De taal is verrijkt met video, beeldmateriaal en spelletjes. Een online zelftest helpt jongeren hun ervaringen te herkennen en vermijding te doorbreken (<https://ffchecken.mindyoung.nl>). We kochten advertentieruimte op sociale media zoals Facebook, Instagram, Snapchat, Google en Twitter en het ontworpen beeldmateriaal is gebruikt als snacks.

Doelgroepen

Jongeren

Resultaten 2020

- Op 1 oktober 2020 heeft de kick-off plaatsgevonden en is het project van start gegaan.
- In 2020 is de redactieraad geïnstalleerd, beeldmateriaal trainingen en poster is ontwikkeld en content is uitgebreid. Ook is gestart met het trainen van MIND Korrelatie. In 2021 gaat de campagne in regio Venlo van start.

Jongerenparticipatie koepels

Looptijd van het project: in ontwikkeling uit instellingsgelden

Achtergrond/aanleiding

Om organisaties van patiënten, gehandicapten en hun naasten (verder te noemen: PG-organisaties) te ondersteunen bij hun zoektocht naar de juiste verbinding met jongeren tussen 16 en 30 jaar, hebben MIND, Ieder(in), de Patiëntenfederatie en PGOsupport We vinden uit hoe jongerenparticipatie bij PG-organisaties werkt, wat succesfactoren zijn, en waar jongeren met een (chronische) ziekte of handicap precies behoefte aan hebben. Met deze kennis willen we onze leden verder helpen en ook zelf succesvoller worden in het betrekken en representeren van jongeren. Er is een aantal PG-organisaties die wel degelijk ervaring hebben in het bereiken van jongeren en het aangaan van een goede en langdurige verbinding met jongeren. Wij willen graag putten uit deze kennis: wat weten we al, welke ervaringen zijn er met jongerenparticipatie, welke successen zijn er behaald? En ook: hoe kunnen we deze successen verder brengen bij andere PG-organisaties (onze leden) en de koepels zelf?

Doel

Het uiteindelijke doel van het project is dat we veel meer dan nu het geval is, PG-organisaties kunnen helpen om jongeren te bereiken, met jongeren samen te werken en eventueel aan de organisatie te verbinden. En dat jongeren PG-organisaties beter kunnen vinden en meer willen samenwerken en/of zich verbinden aan die organisaties/infrastructuur van PG-organisaties.

Doelgroep

Landelijke lidorganisaties (van MIND, Ieder(in) en Patiëntenfederatie), jongerenorganisaties en -netwerken en jongeren

Resultaten 2020

- In 2020 is een start gemaakt met het project: vastleggen projectgroep, projectvoorstel afronden, contact leggen en houden met MDT/ZonMw en instellen van een klankbordgroep jongeren.
- We zijn in gesprek gegaan met 6 lidorganisaties en 3 jongerenorganisaties om te bevragen over hun ervaringen; wat gaat goed, wat kan beter, tips en tricks. Aan de hand hiervan wordt een vragenlijst ontworpen en begin 2021 uitgezet.

Onderzoek

De unieke kennis en ervaringen van cliënten en naasten kunnen bijdragen aan de verbetering van zorg en herstel in alle levensgebieden. Vanuit het motto “nothing about us, without us” is het logisch dat de achterban van MIND mee doet en zeggenschap en invloed heeft over wat en hoe onderwerpen worden onderzocht. De verwachting is dat de samenwerking met cliënten en naasten ook leidt tot beter onderzoek: zij kunnen vanuit hun eigen perspectief aangeven wat belangrijk, uitvoerbaar en effectief is – kortom wat impact gaat hebben.

Bij het betrekken van cliënten en naasten in onderzoek wordt ook wel de maatschappelijke opbrengst genoemd. *Als cliënten achter het onderzoek staan, vergroot dat ook het draagvlak bij de invoer van de uitkomsten bij onderzoekers, beleidsmakers en professionals* (Nivel, 2017).

Daarom zet MIND zich in toenemende mate in om zelf onderzoek te doen dat relevant is voor de achterban en cliënten en naasten te betrekken bij onderzoek. Dit kan door

- eigen onderzoek bij onze achterban (panel, vragenlijsten achterban, interviews) om standpunten en ervaringen op te halen;
- meedoen met anderen (van stuurgroep/focusgroep tot medeonderzoeker)
- MIND kennisagenda, kennisagenda's achterban en initiëren van onderzoek
- Inzet referentenpanel op onderzoeksprogramma's van bijv. ZonMw, Hersenstichting, etc

Referentenpanel Onderzoeksprogramma ggz en Actieprogramma lokale initiatieven mensen met verward gedrag

Looptijd: 1 januari 2020 – 31 december 2020

Achtergrond/aanleiding

ZonMw vindt het belangrijk dat onderzoeks- en projectvoorstellen die worden ingediend bij het Onderzoeksprogramma ggz worden beoordeeld door ervaringsdeskundige ggz-clieñten en naasten. Daarom heeft MIND in 2016 samen met de Patiëntenfederatie Nederland en PGO Support een Referentenpanel opgezet. Dit panel bestaat uit cliënten en naasten die ervaring hebben met de aandoeningen of thema's die aan bod komen in het ggz-onderzoek. Zij zijn geworven bij de leden en andere achterban van het MIND Landelijk Platform en vervolgens getraind in het beoordelen van onderzoeks- en projectvoorstellen. Het panel telt ongeveer 45 leden. Naast de werving en selectie en training van de panelleden verzorgt MIND de coördinatie van de activiteiten van het panel, de organisatie van de beoordelingsrondes (inclusief bijeenkomsten panelleden en feedback op de beoordelingsformulieren), de coördinatie van projectbezoeken, de financiële administratie, de presentaties op informatiebijeenkomsten van ZonMw en de communicatie met ZonMw en de referenten.

Voor het Actieprogramma zijn 15 referenten geworven met specifieke kennis over de opvang en zorg voor mensen met verward gedrag. Het betreft een behoorlijk complex programma met veel verschillende subsidierondes. De referenten zijn daarin expliciet getraind. Naast de werving en selectie en training van de panelleden verzorgt MIND de coördinatie van de activiteiten van het panel, de financiële administratie, de presentaties op informatiebijeenkomsten van ZonMw en de communicatie met ZonMw en de referenten.

Doel

Het beoordelen van onderzoeksvoorstellen vanuit het perspectief van cliënten en naasten. Het panel beoordeelt of de onderzoeksvoorstellen relevant zijn. Daarnaast beoordelen zij of cliënten en naasten voldoende worden betrokken bij de uitvoering van het onderzoek en of het onderzoek voldoende haalbaar is vanuit het cliënten- en naastenperspectief. Dit oordeel neemt ZonMw mee in de besluitvorming over de honorering van de onderzoeks-/projectvoorstellen.

Doelgroep

Onderzoeksprogramma ggz: Onderzoekers in de ggz, professionals, projectleiders, beleidsmakers, medewerkers ZonMw, ervaringsdeskundigen, cliënten en naasten.

Actieprogramma: Alle professionals die te maken hebben met de opvang en zorg voor mensen van verward gedrag, dus zowel ggz-professionals, als hulpdiensten en politie. Daarnaast projectleiders, beleidsmakers, medewerkers ZonMw, ervaringsdeskundigen, cliënten en naasten.

Resultaten 2020

Onderzoeksprogramma ggz:

- In twee onderzoekrondes zijn 44 projectideeën/uitgewerkte onderzoeksvorstellen beoordeeld door het referentenpanel.
- Daarnaast hebben vier referenten meegedaan aan projectbezoeken. Door de Corona-maatregelen hebben de projectbezoeken een aantal maanden stilgelegen, in het najaar is gestart met digitale projectbezoeken.
- Nieuw in 2020: Voor De Hersenstichting hebben, in twee rondes, 11 referenten aanvragen voor wetenschappelijk onderzoek beoordeeld.
- Ook nieuw in 2020: Twee referenten hebben meegewerkt aan het beoordelen van projectvoorstellen voor het programma Langdurige Zorg en Ondersteuning van de Patiëntenfederatie.

Actieprogramma lokale initiatieven mensen met verward gedrag

- In twee rondes zijn 18 projectvoorstellen beoordeeld door vier referenten.

MIND-ggzpanel en (eigen) onderzoek

Looptijd: 1 januari 2020 – 31 december 2020

Achtergrond/aanleiding

Door zelf onderzoek uit te voeren kan MIND op systematische wijze ervaringen en meningen van de achterban verzamelen. Het helpt ons inzicht te verkrijgen in wat er leeft onder onze brede achterban en is een belangrijke bron van (ervarings)kennis. De onderzoeksresultaten geven richting aan ons beleid (campagnelijnen) en ze zijn tevens een legitimatie voor ons beleid. We streven geen volledige representativiteit na, maar proberen wel zoveel mogelijk groepen te vertegenwoordigen.

Kenmerken van ons eigen onderzoek:

- Het perspectief van cliënten en naasten staat centraal
- Onafhankelijkheid
- Oprechte onbevooroordeelde nieuwsgierigheid
- Zorgvuldigheid en betrouwbaarheid
- Transparantie

Doel

Een continu zicht op ervaringen en meningen in onze achterban met betrekking tot belangrijke thema's in onze campagnelijnen.

Doelgroep

Het panel bestond in december 2020 uit circa 4000 personen: een meerderheid cliënten, een minderheid naasten, daarnaast een klein aantal hulpverleners. Het aantal jongeren in het panel is laag.

De doelgroep van een onderzoek wordt per onderzoek gespecificeerd. Panelleden kunnen elke keer zelf kiezen of ze deelnemen aan een bepaalde enquête.

Resultaten 2020

Voor het uitzetten van achterbanraadplegingen en onderzoeksvragen wordt gebruik gemaakt van de digitale enquête tool Spidox. In deze tool werden in 2020 door de eigenaar (Patiëntenfederatie Nederland) in 2020 enkele kleine aanpassingen doorgevoerd in de beheermodules. Hiermee kan beter worden voldaan aan de wetgeving op het gebied van de AVG, kunnen sjablonen en accounts binnen de organisaties eenvoudiger beheerd worden en kan op elk gewenst moment een rapportage worden gemaakt. In 2020 zijn er 12 vragenlijsten uitgezet onder panelleden en andere belangstellenden. De meeste enquêtes zijn gericht op cliënten en naasten en een enkele op zorginstellingen/-aanbieders. De uitkomsten werden ingezet voor beleidsvoorbereiding, belangenbehartiging en politieke lobby en gebruiksinformatie ten behoeve van projecten. Het betrof de volgende vragenlijsten:

- 4 maal gespreid over het jaar over de gevolgen van corona en de coronamaatregelen;
- 3 vragenlijsten in samenwerking met andere partijen, te weten: ervaringen met werk (i.s.m. Tilburg Universiteit), de rol van sekse en gender in de ggz (i.s.m. Women Inc) en het gebruik van apps voor psychische klachten en informatie uit spraak (i.s.m. UMCG);
- overige onderwerpen: ervaringen met diagnose en diagnostiek in de ggz, met de Wet verplichte ggz, met bejegening door Sociale Diensten en UWV, met onlinebehandeling in de ggz en met het gebruik van Klantportaal en PGO.

Het grootste aantal responses in 2020 was 1.174 bij de tweede vragenlijst over corona.

Daarnaast zijn er nog 2 mailingen aan de panelleden verstuurd over onderzoeken die door een andere partij zijn uitgevoerd maar wel in samenwerking met MIND.

- Onderzoek van de IGJ (Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd) en de Universiteit Maastricht i.s.m. MIND naar wat mensen die zorg krijgen belangrijk vinden
- Ervaringen met afsluiten overlijdensrisicoverzekering: onderzoek Consumentenbond i.s.m. MIND.

Participatie onderzoek: Zorgen voor mensen met een vervuild huishouden: Knelpunten en oplossingsrichtingen voor de wijkverpleging

Knelpuntenanalyse Nivel in het kader van het ZonMw-programma Ontwikkeling Kwaliteitsstandaarden 2019 - 2022: Wijkverpleging. Project van V&VN met medewerking van MIND cliënten en naasten vertegenwoordiging.

Achtergrond/aanleiding

Wijkverpleegkundigen verlenen zorg bij hun cliënten thuis. Het komt hierbij vaak voor dat zij zorg moeten verlenen in een vervuild huis. In sommige gevallen is die vervuiling zo ernstig dat het niet meer mogelijk is om de veiligheid te kunnen waarborgen. In een vervuild huis is de kans op vallen groter en zo kan bijvoorbeeld een infectie worden opgelopen. Wijkverpleegkundigen ervaren dit als een knelpunt.

Doel

Om meer inzicht te krijgen in de mogelijkheden om de situatie rond vervuilde huishoudens te verbeteren heeft onderzoeksbureau Nivel een onderzoek uitgevoerd. Hierbij is MIND om hulp gevraagd. Namens MIND hebben een aantal cliëntvertegenwoordigers deelgenomen aan een expertgroep.

Doelgroepen

Brede achterban MIND en wijkverpleegkundigen

Resultaten 2020

Door de bundeling van ieders kennis is een aantal oplossingsrichtingen voorgesteld. Een belangrijk inzicht dat het onderzoek heeft opgeleverd, is dat wijkverpleegkundigen meer kennis moeten hebben van psychische problematiek die achter een vervuild huis schuil kan gaan. Daarbij dient de handelingsverlegenheid van de wijkverpleegkundigen te worden doorbroken en moeten zij uitgerust worden met ondersteuning van GGZ teams. Daarvoor is netwerken nodig. Met de kennis die het onderzoek heeft opgeleverd worden handvatten aan de professionals gegeven om betere zorg aan hun cliënten te leveren. MIND heeft hieraan een mooie bijdrage geleverd.

Coronacrisis en voorbereiding Tweede Kamerverkiezingen

Coronacrisis

De Coronacrisis heeft in 2020 haar stempel gedrukt op de werkzaamheden van MIND. Zowel inhoudelijk als in de manier waarop we werken, dwong het virus ons om flexibel en veerkrachtig op te treden. Terugkijkend kunnen we concluderen dat dit dankzij de grote inzet en betrokkenheid van alle medewerkers goed is gelukt. MIND is in 2020 nauw betrokken geweest bij het vinden van oplossingen voor de uitdagingen waarvoor onze achterban zich gesteld ziet als gevolg van het Coronavirus. Hieronder lichten we een paar punten nader toe:

- We hebben aan verschillende overlegtafels intensief meegedacht over de Coronamaatregelen vanuit het perspectief van de mensen die wij vertegenwoordigen, en alternatieven aangedragen waar het bijvoorbeeld ging over
 - o de bezoekersregeling thuis en in instellingen;
 - o de wijze waarop behandelingen toch doorgang konden vinden;
 - o de avondklok en de mondkapjesplicht; hier hebben we succesvol een uitzondering bepleit voor mensen die hier vanuit hun psychische kwetsbaarheid grote moeite mee hebben.
- We waren in 2020 een constructieve gesprekspartner en adviseur in de overlegstructuur met VWS (clusteroverleg Corona en Ggz, Corona en jeugd etc.) en aan tafel met VNG, OCW, overige cliëntenorganisaties en de branche- en beroepsorganisaties.
- We hebben onze achterban actief en zeer regelmatig geïnformeerd over de (gevolgen van) de maatregelen voor hen op verschillende aspecten van hun leven.
- MIND heeft verschillende onderzoeken uitgevoerd onder onze achterban naar de gevolgen van Corona op hun welzijn.
- Richting de Tweede Kamer ondernamen we verschillende activiteiten, bijvoorbeeld om aandacht te vragen voor het welzijn en de mentale gezondheid van kinderen jongeren, maar ook om (ongevraagd) te adviseren over de (beoogde) maatregelen zoals de reeds genoemde mondkapjesplicht en avondklok.
- In de Coronacrisis heeft MIND ook veel aandacht gevraagd voor het belang van het toegankelijk blijven van zelfregiecentra en herstelacademies. In samenwerking met VNG, Valente en Sociaal Werk Nederland heeft MIND hiervoor een Handreiking algemene voorzieningen ontwikkeld.

Inbreng partijprogramma's politieke partijen en Tweede Kamerverkiezingen

MIND heeft voor de zomer van 2020 haar inbreng gestuurd aan de partijcommissies van de politieke partijen, t.b.v. de verkiezingsprogramma's voor de Tweede Kamerverkiezingen.

Deze inbreng bestond uit onze visie op de Contourennota en onze speerpunten voor de Tweede Kamerverkiezingen

MIND heeft daarnaast verschillende werkbezoeken verzorgd voor politieke partijen/Kamerleden.

Tot slot heeft MIND in samenwerking met onder meer Trimbos de verkiezingsprogramma's vergeleken op ggz thema's en dit ontsloten via de website www.kiesvoorggz.nl. Hiermee beoogden we de kiezer een instrument aan te reiken waarmee deze een weloverwogen keuze kon maken voor een partij die zich inspant voor de belangen van ggz- cliënten en naasten.

Organisatie MIND landelijk Platform Psychische Gezondheid

Netwerkorganisatie

De vereniging MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid, bestaande uit autonome landelijk werkende patiënten- en familieorganisaties en kamers van regionale patiëntenorganisaties en familie- en cliëntenraden, vervult binnen de beweging MIND een spilfunctie. Ieder van deze organisaties heeft een unieke propositie en een wens tot samenwerken om een (collectief) doel te bereiken. In die samenwerking staat de verbinding tussen de landelijke thema's en organisaties en regionale thema's en organisaties voorop.

Deel van die ontwikkeling is een verdere versterking van de basis van MIND in de regio, maar ook onder cliëntenraden en familieraden. Zo hebben de respectievelijke kerngroepen van de Kamers binnen MIND Landelijk Platform stemrecht in de alv en wordt gewerkt aan het opzetten van regionale steunpunten die de basis moeten gaan vormen voor de regionale structuur van MIND en moeten gaan zorgen voor een betere verbinding tussen de landelijke en regionale belangenbehartiging.

Regiokamer	
MIND faciliteert overleg van de Regiokamer en tussen de regio's, en geeft voorlichting over voor hen relevante ontwikkelingen. Daarnaast richt een speciaal regionaal programma "Regie in de regio", zich met een aantal projecten op de ontwikkeling van (een verbeterde) samenwerking tussen deze leden van de Regiokamer en gemeenten, met betrekking tot voorlichting over de wetwijzigingen, informatievoorziening vanuit de achterban aan lokale beleidsmakers en collectieve belangenbehartiging en beleidsbeïnvloeding. De kerngroep van de Regiokamer vertegenwoordigt de Regiokamer in de alv van MIND Landelijk Platform en oefent daar ook het stemrecht namens de Regiokamer uit. De kerngroep van de Regiokamer is ook actief betrokken bij de implementatie van de nieuwe regionale steunpunten van MIND Landelijk Platform.	Onze acties op dit onderwerp zijn reeds eerder in dit jaarverslag beschreven, m.n. de basis-lobbytraining voor cliënten- en familieraden.

MIND Familie- en naastenraden (voorheen Kamer Familieraden)	
MIND Familie en naastenraden spant zich in om de deskundigheid en de professionaliteit van de familie en naastenraden te bevorderen en op peil te houden, zodat de medezeggenschap vanuit familie en naastenperspectief zo goed mogelijk vorm gegeven kan worden. Dit gebeurt o.a. door kennis en informatie uitwisseling over	<ul style="list-style-type: none">• In februari is er bij MIND een voorzittersbijeenkomst geweest van aangesloten FR/NBR over de notitie 'Van praten naar doen' en over het werkplan 2020-2021.

actuele thema's in de GGZ en de verslavingszorg tijdens de bijeenkomsten (themamiddagen, jaarlijkse trainingsdag). Binnen MIND Familie en naastenraden vindt ook samenwerking plaats met de landelijke familie en naastenorganisaties van MIND Landelijk Platform. MIND Familie en naastenraden stimuleert en ondersteunt het opzetten van familie en naastenraden binnen ggz-instellingen. MIND Familie en naastenraden wordt in de alv van MIND Landelijk Platform vertegenwoordigd door de kerngroep en oefent daar ook het stemrecht namens MIND Familie en naastenraden uit.

- Het kernteam is maandelijks bijeengekomen om over familiebeleid en triadisch werken te spreken en de notitie verder uit te werken.
- Er is een enquête gemaakt en uitgezet bij de leden over het functioneren van de Raden en over de implementatie en borging van triadisch werken op de werkvloer in ggz instellingen.
- Ook is er op 25 september een Webinar georganiseerd voor alle aangesloten leden, met Akwa GGz, Ypsilon en bureau Naast en Betrokken over de implementatie en herziening van de GM Naasten.
- De FNR heeft een bijdrage geleverd aan het verdiepingsonderzoek over de gevolgen van corona vanuit het perspectief van FR/NBR.
- Daarnaast hebben we de basis-lobbytraining voor cliënten- en familieraden verzorgd.
- De geplande fysieke verdiepingdag in Ermelo kon door coronamaatregelen helaas geen doorgang vinden. Ook de geplande contactdagen konden door Corona helaas niet doorgaan. In 2021 kan dit hopelijk weer worden opgepakt.

Kamer Cliëntenraden

De Kamer heeft tot doel de stem van de cliëntenraden in de GGZ, i.c. de cliënten die zij vertegenwoordigen, te versterken. Zowel op lokaal niveau (de zorgaanbieder), regionaal niveau als op landelijk niveau. Met dit doel voor ogen maakt de Kamer Cliëntenraden zich sterk voor:

- Het faciliteren van onderlinge uitwisseling van ervaringen en kennis tussen cliëntenraden.
- Adequate inhoudelijke facilitering van cliëntenraden (informatievoorziening m.b.t. wet- en regelgeving, actuele ontwikkelingen in en rondom de GGZ, etc.).
- Bevordering toegang tot deskundigheidsbevorderings- en ondersteuningsaanbod t.b.v. het dagelijks functioneren van de cliëntenraad (PGO Support, Het LSR, etc.).
- Landelijke beleidsbeïnvloeding en belangenbehartiging via MIND en/of met ondersteuning vanuit MIND.

Elk kwartaal is er een bijeenkomst van de Kamer Cliëntenraden, waarin actuele thema's besproken worden en ervaring en kennis worden uitgewisseld.

De kerngroep van de Kamer Cliëntenraden vertegenwoordigt de Kamer in de ALV van MIND Landelijk Platform en oefent daar ook het stemrecht namens de Kamer Cliëntenraden uit.

In 2020 werden door de Kamer Cliëntenraden een breed scala aan onderwerpen behandeld, namelijk:

- Ervaringen met de invoering van de Wet Verplichte GGz
- Beeldvorming in de media
- Het Coronabeleid in instellingen
- De evaluatie van de Wet Klachten Kwaliteit Gezondheidszorg (WKKGz)
- De rolverdeling tussen de patiëntvertrouwenspersoon en de klachtenfunctionaris
- De toezichthoudende rol van de Inspectie op het functioneren van de medezeggenschap
- Toegang tot het patiëntendossier
- Online-behandeling
- E-health
- De innovatieve cliëntenraadpleging 'Sticky button'
- Herdiagnosticering

Daarnaast vond o.a. via de periodieke bijeenkomsten onderlinge uitwisseling plaats van ervaringen en visies tussen de respectievelijke cliëntenraden.

Via de Kerngroep werd de Kamer Cliëntenraden vertegenwoordigd in de ALV van MIND.

Regionale Steunpunten

Met de wijziging van de statuten medio 2018 is de mogelijkheid gecreëerd om regionale steunpunten in te stellen. Deze regionale steunpunten gaan de basis vormen voor de regionale structuur van MIND Landelijk Platform. Met deze structuur willen we de regionale en lokale collectieve belangenbehartiging en cliëntparticipatie stimuleren en de positie en het netwerk van regionale en landelijke organisaties van patiënten, familie en naasten versterken. De steunpunten zullen een actieve rol vervullen in het vormgeven van het regionale en lokale netwerk en in de ondersteuning en facilitering van regionale organisaties en belangen en de verbinding met de landelijke lidorganisaties en belangen. In 2020 zal de implementatie van de steunpunten worden voortgezet.

Zie de toelichting bij dit onderwerp eerder in dit jaarverslag, als thema onder campagnelijn 3.

Expertcommissies en werkgroepen

Het uitgangspunt van MIND Landelijk Platform is dat de activiteiten primair worden uitgevoerd door de lidorganisaties samen met het bureau van MIND. Dit geldt ook voor de voorbereiding en uitwerking van beleid. Daartoe zijn expertraden per campagnelijn en werkgroepen per specifiek onderwerp ingesteld. Deze expertraden en werkgroepen worden gevormd uit de brede achterban van MIND – landelijk en regionaal – en externe deskundigen.

Bijlage 1 Afkortingen

ALV	Algemene Leden Vergadering
Akwa	Alliantie kwaliteit in de ggz
DBC	Diagnose behandel combinatie
G32	32 grootste gemeenten
G4	4 grootste gemeenten
KOPP/KVO	Kinderen van ouders met psychische problemen. Kinderen van ouders met een verslaving.
LHV	Landelijke Huisartsen Vereniging
LSFVP	Landelijk Stichting Familie Vertrouwenspersonen
LVVP	Nederlands Vereniging van Vrijgevestigde Psychologen en Psychotherapeuten
NIP	Nederlands Instituut van Psychologen
NVvP	Nederlandse Vereniging van psychiaters
P3NL	federatie van psychologen, psychotherapeuten en pedagogen
PGO of PG	Patiënten en Gehandicapten organisaties
PGO	Persoonlijke Gezondheidsomgeving
PGWS	Patiënten en Gehandicapten (organisaties) werkt samen
POH GGZ	Praktijk Ondersteuner Huisarts GGZ
RCO	Regionale cliënten organisatie
SBG	Stichting Benchmark GGZ
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VN-verdrag	VN-Verdrag inzake de rechten voor personen met een beperking (CRPD)
VWS	(ministerie van) Volksgezondheid, welzijn en sport
Wgbo	Wet op de Geneeskundige Behandel Overeenkomst
Wkkgz	Wet kwaliteit, klachten geschillen zorg
Wlz	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wvvggz	Wet verplichte ggz
ZIN	Zorginstituut Nederland
Zvw	Zorgverzekeringswet

Bijlage 2 Bestuur MIND Landelijk Platform

L.E. Aalders
C.T. Feldmann
B. Brouwer
W.J. van Minnen
W.K. van der Scheer

Penningmeester
Bestuurslid
Bestuurslid
Bestuurslid
Voorzitter

Bijlage 3 Lidorganisaties MIND Landelijk Platform

Angst Dwang en Fobie Stichting (ADF-stichting)
Anoiksis (nieuw toegetreden in 2020)
Caleidoscoop
Depressie Vereniging
Ixta Noa
Landelijke Oudervereniging Balans
MIND Ypsilon
Nederlandse Hyperventilatie Stichting (NHS)
Nederlandse Vereniging voor Autisme (NVA)
PLUSminus
Stichting Gilles de la Tourette (nieuw toegetreden in 2020)
Stichting Labyrint-In Perspectief (LIP)
Stichting Weerklank
Stichting Zelfbeschadiging (LSZ)
Vereniging van Ervaringsdeskundigen
Vereniging Impuls & Woortblind
WEET

Bijlage 4 Regiokamer

Burgerkracht Limburg
Centrum Maatschappelijke Ontwikkeling (CMO) Flevoland
Cliëntenbelang Amsterdam
Cliëntenbond GGz KAM, Haarlem
De Kentering, Nijmegen
Diepwatercollectief, Amsterdam
Ervaar MEE Arnhem
Gebruikersplatform GGz WMO Drenthe
GroeiRijk (cliëntenbelangen GGzE)
Informatiesteunpunt ISP Haarlem
Platform NML (Noord- en Midden Limburg) GGz & OGGz
Provinciaal GGz-Cliëntenplatform Groningen
RCO De Hoofdzaak, Alkmaar
RCO Zuidoost-Brabant
Steunpunt GGz Utrecht
Stichting Aanzet, Leeuwarden
Stichting Cliënten Contacten Eemland; Weekend Tref
Amersfoort
Stichting Cliëntenperspectief (SCIP) GGz Flevoland
Stichting Cliëntenbond GGz Deventer e.o.
Stichting Door en Voor, Den Bosch
Stichting Focus Zwolle
Stichting GGz-Beraad Overijssel
Stichting IPC Amsterdam (INCA-PA)
Stichting JIJ, Rotterdam
Stichting Kernkracht (voorheen ZOGMH), Gouda
Stichting Kompasie, Den Haag
Stichting Lumen Holland Rijnland
Stichting Stadskamer, Achterhoek
Stichting Vriendendiensten Deventer e.o.
Stichting Wegloophuis Utrecht
Stjoer
Team ED Amsterdam
Umah-Hai, Utrecht, Driebergen
Zorgbelang Brabant /Zeeland
Zorgbelang Inclusief
Zorgbelang Inclusief, afdeling Basisberaad Rijnmond

Bijlage 5 MIND Familie- & Naastenraden

Adviesraad Naasten Dimence
Centrale Familieraad GGz Rivierduinen
Familie- en betrokkenenraad Reinier van Arkel
Familielcommissie Riwis Zorg en Welzijn
Familielplatform GGZ Noord-Holland Noord
Familieraad Altrecht
Familieraad Arkin
Familieraad Emergis
Familieraad Fivoor
Familieraad GGNet
Familieraad GGZ Centraal, Eemland
Familieraad GGZ Centraal, Flevoland
Familieraad GGZ Centraal Gooi- en Vechtstreek
Familieraad GGZ Centraal, Veluwe & Veluwevallei
Familieraad GGZ Eindhoven en de Kempen
Familieraad GGZ Friesland
Familieraad GGZ inGeest
Familieraad GGZ Oost Brabant
Familieraad GGz Rivierduinen
Familieraad GGZ Westelijk Noord-Brabant
Familieraad Lentis
Familieraad Mondriaan
Familieraad Parnassia Groep regio Haaglanden
Familieraad Parnassia Groep regio Noord Holland
Familieraad Parnassia Groep regio Rijnmond
Familieraad Pro Persona Noord (Wolfheze)
Familieraad Pro Persona Zuid (Nijmegen)
Familieraad Riwis Zorg & Welzijn
Familieraad UMC Utrecht, afd. Psychiatrie - Hersencentrum
Familieraad Yulius
Familieraad Zeeuwse Gronden
Naastbetrokkenenraad GGZ Drenthe